

Progresivnost u oporezivanju dohotka od rada u odabranim zemljama EU - Belgija, Estonija, Njemačka, Slovačka i Hrvatska

---

Gabrilo, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Science / Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:217:941882>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Science - University of Zagreb](#)

Ovaj diplomski rad obranjen je dana _____ pred
nastavničkim povjerenstvom u sastavu:

1. _____, predsjednik

2. _____, član

3. _____, član

Povjerenstvo je rad ocijenilo ocjenom _____ .

Potpisi članova povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Sveučilište u Zagrebu
Prirodoslovno–matematički fakultet
Matematički odsjek

Ana Gabrilo

Progresivnost u oporezivanju dohotka od rada u zemljama EU-
Belgija, Estonija, Njemačka, Slovačka i Hrvatska

Diplomski rad

Voditelj rada:

Prof.dr.sc. Katarina Ott

Zagreb, rujan, 2015.

Sadržaj

<u>Uvod</u>	1
<u>1. Metodologija i pretpostavke korištene u izračunu poreza te pregled korištenih parametara</u>	3
<u>2. Oporezivanje plaća po zemljama</u>	6
<u>2.1. Belgija</u>	6
<u>2.2. Estonija</u>	17
<u>2.3. Njemačka</u>	22
<u>2.4. Slovačka</u>	28
<u>2.5. Hrvatska</u>	36
<u>3. Usporedba oporezivanja plaća po zemljama</u>	43
<u>4. Zaključak</u>	51
<u>5. Literatura</u>	54
<u>6. Sažetak</u>	55
<u>7. Summary</u>	56
<u>8. Životopis</u>	58

Uvod

Porezni sustav neke zemlje te način oporezivanja osobnog dohotka (plaće), kao segment poreznog sustava, su važni elementi koji utječu na konkurentnost na međunarodnom tržištu, posebno na tržištu rada. Predmet istraživanja ovog rada je oporezivanje dohotka od rada Belgije, Estonije, Njemačke, Slovačke i Hrvatske u 2013. godini.

Radi se o različitim zemljama, a za ovo istraživanje najvažnija je razlika u bruto domaćem proizvodu, a samim time i razlika u bruto plaći. Bruto plaće u Estoniji, Hrvatskoj i Slovačkoj su slične i iznose 10.015 € u Slovačkoj, 11.664 € u Estoniji i 12.702 € u Hrvatskoj, no u Belgiji i Njemačkoj su oko četiri puta veće i iznose 45.170 € u Njemačkoj i 46.810 € u Belgiji. Zbog članstva u Europskoj uniji, postojanja zajedničkog tržišta rada i mobilnosti radne snage država mora, kako bi privlačila radnu snagu, biti kompetitivna s ostalim državama članicama po pitanju dohotka i životnog standarda. Veliku ulogu u tome igra porezno opterećenje dohotka. Poslodavci će htjeti tvrtke imati u državama s nižim poreznim teretom jer to znači manje troškove, a zaposlenici će htjeti raditi u državama s nižim poreznim teretom jer to za njih znači primanje većih neto plaća.

Kako bi bilo moguće procijeniti progresivnost pojedinog sustava, napravljeni su modeli za svaku zemlju pomoću kojih su izračunati porezni teret i klin za različite tipove obitelji, s različitim razinama dohotka, za svaku zemlju. Dekompozicija poreznog klina će ukazati na uzrok progresivnosti ili nedostatak progresivnosti. Usporedba rezultata u svim zemljama će dati podatke o položaju istih tipova obitelji s istom razinom dohotka, izraženu kao postotak bruto plaće za svaku zemlju. Zanimljivo pitanje je što bi se dogodilo kada bi prosječni dohodak četiri odabrane zemlje bio oporezivan u petoj zemlji. U ovom radu istraženo je kako bi hrvatski porezni sustav tretirao prosječne dohotke ostalih zemalja.

Dobiveni rezultati ukazuju da je oporezivanje dohotka progresivno u svim zemljama, za određene razine dohotka. Uzroci progresivnosti su fiksne porezne olakšice i/ili postojanje poreznih razreda i različitih marginalnih stopa. Njemački porezni sustav za određene

razine dohotka nije progresivan zbog regresivnosti doprinosa. Uspoređivanjem poreznih klinova za dohodak samca bez djece, dobiveni su sljedeći rezultati:

- najveći porezni klin za gotovo sve razine dohotka je u Belgiji
- pri prosječnoj razini dohotka, najmanji porezni klin je u Hrvatskoj, a slijede Estonija, Slovačka, Njemačka i Belgija

Uspoređivanjem poreznih klinova za dohodak obitelji u kojoj samo jedan supružnik zarađuje, dobiveni su sljedeći rezultati:

- najveći porezni klin za sve razine dohotka je u Belgiji
- pri prosječnoj razini dohotka, najmanji porezni klin je u Hrvatskoj, a slijede Slovačka, Estonija, Njemačka i Belgija

Oporezivanjem prosječnih plaća drugih zemalja po pravilima hrvatskog poreznog sustava, dobiveni su sljedeći rezultati:

- porezni klin za dohodak samca bez djece je manji u Hrvatskoj u usporedbi sa svim drugim državama, osim Njemačke
- porezni klin za dohodak obitelji s dvoje djece, u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje, je manji u Hrvatskoj samo u usporedbi sa Slovačkom i Estonijom

U prvom poglavlju iskazane su opće pretpostavke i definirani su korišteni pojmovi. U drugom poglavlju napravljen je pregled pravila i karakteristika oporezivanja osobnog dohotka, izračunat porezni teret kao udio ukupnih troškova rada, proučene sastavnice poreznog tereta te izračunata prosječna porezna stopa u odnosu na bruto plaću. Koristeći te izračunate parametre, doneseni su zaključci o progresivnosti u oporezivanju dohotka u svakoj od zemalja. U trećem poglavlju uspoređeni su navedeni parametri među zemljama i istraženo je jesu li, i koliko, pojedini sustavi progresivni kada ih se gleda u odnosu na druge. U četvrtom poglavlju dan je pregled najvažnijih zaključaka, a u zadnjem kratak sažetak rada.

1. Metodologija i pretpostavke korištene u izračunu poreza te pregled korištenih parametara¹

Izračune provodimo za 2013. kako bi rezultati bili usporedivi s OECD-ovima koji se nalaze u publikaciji „Taxing Wages“. (vidi [\[2\]](#)).

Promatramo sljedeće tipove poreznih jedinica:

a) obitelji u kojima

- samo jedan od supružnika ima dohodak, koji odgovara iznosu prosječne bruto plaće. Imaju dvoje djece.
- oba supružnika imaju dohodak. Dohodak jednog je jednak iznosu prosječne bruto plaće, dok dohodak drugog iznosi 33% prosječne bruto plaće. Imaju dvoje djece.
- oba supružnika imaju dohodak. Dohodak jednog je jednak iznosu prosječne bruto plaće, dok dohodak drugog iznosi 67% prosječne bruto plaće. Imaju dvoje djece.
- oba supružnika imaju dohodak. Dohodak jednog je jednak iznosu prosječne bruto plaće, dok dohodak drugog iznosi 33% prosječne bruto plaće. Nemaju djece.

b) samca koji

- nema djece i dohodak mu iznosi 67, 100 ili 167% prosječne bruto plaće
- ima dvoje djece i dohodak mu iznosi 67% prosječne bruto plaće

Bruto plaća se definira kao neto plaća uvećana za doprinose i (lokalne i državne) poreze koje plaća zaposlenik. Pretpostavka je da su uzdržavani članovi životne zajednice, ako su oba supružnika zaposlena, samo djeca. Ako jedan od supružnika nije zaposlen, onda pri odlučivanju o broju uzdržavanih članova slijedimo porezne zakone zemlje koju proučavamo.

---

¹ Poglavlje se temelji na [\[2\]](#)

Porezi na dohodak će se plaćati središnjoj vlasti i/ili lokalnim jedinicama. Ukupni troškovi rada definirani su kao zaposlenikova bruto plaća uvećana za poreze i doprinose koje je poslodavac obavezan platiti. Porezni teret definira se kao zbroj poreza i doprinosa koje su platili zaposlenik i poslodavac, umanjen za iznos primljenih transfera od države (u €). Porezni klin definira se kao odnos ukupnih poreza i doprinosa koje su platili zaposlenik i poslodavac, umanjenih za iznos primljenih transfera od države, i ukupnog troška rada za poslodavca. Prosječna porezna stopa računa se kao udio poreza na dohodak i doprinosa koje plaća zaposlenik, umanjenih za primljene transfere od države, u bruto plaći.

Marginalna (granična) porezna stopa pokazuje dio povećanja bruto plaće koji je plaćen kroz porez na dohodak i doprinose koje plaća zaposlenik (umanjene za transfere dobivene od države).

Progresivnost poreznog tereta se ogleda u povećanju njegovog udjela u troškovima rada kako raste bruto dohodak.

Progresivnost poreza na plaću ovisi o izgledu i interakciji osobnog poreza na dohodak, doprinosa za socijalna osiguranja i sustava transfera. Progresivnost poreza na dohodak ovisi o broju i širini poreznih razreda i razlici među poreznim stopama, osobito onoj najvišoj i najnižoj.

Nadalje, progresivnost također ovisi i o odredbama koje se tiču poreza, koje umanjuju poreznu osnovicu (*tax allowances*) ili poreznu obavezu (*tax credits*) i ovise o razini dohotka ili tipu obitelji. *Tax allowances* se dodjeljuju u Estoniji, Slovačkoj i Hrvatskoj, a *tax credits* u Belgiji, Njemačkoj i Slovačkoj. Ove odredbe povećavaju progresivnost poreznog sustava jer su uglavnom konstantnog iznosa pa imaju veći efekt na manje iznose dohotka.

Osim poreza na osobni dohodak, na bruto plaću i iz nje se izdvajaju doprinosi koje plaćaju poslodavac i zaposlenik. Budući da su doprinosi uglavnom jednostopni, oni mogu smanjiti progresivnost poreznog sustava.

Također, porezni obveznici mogu biti korisnici različitih državnih transfera. Ciljane skupine za transfere obično su kućanstva s niskom razinom dohotka i/ili s velikim brojem djece. Ove beneficije čine porezni sustav progresivnijim, jer paušalne isplate transfera smanjuju prosječni porezni teret za kućanstva s niskim prihodima.

Porezni sustavi promatranih zemalja se razlikuju u broju i tipu poreznih olakšica, broju i širini poreznih razreda, marginalnim poreznim stopama unutar razreda, broju i tipu socijalnih doprinosa itd. Za svaku zemlju napravljen je model za izračun poreznog opterećenja rada. Specifičnosti poreznih sustava svake od zemalja u 2013. će biti detaljno objašnjene prije izračuna za svaku zemlju.

2. Oporezivanje plaća po zemljama²

2.1. Belgija

Prosječna bruto plaća u Belgiji 2013. iznosila je 46.810 €.

Supružnici se oporezuju pojedinačno. U slučaju da dohodak jednog od supružnika ne prelazi 30% zajedničkog dohotka, određeni iznos se može pribrojiti dohotku tog supružnika. Iznos koji se pribraja je ograničen iznosom od 30% zajedničkog neto dohotka umanjenog za dohodak supružnika na kojeg se iznos prenosi. Taj iznos ne smije biti veći od 10.090 €. Supružnici prijavu poreza na dohodak podnose zajedno.

Zakonom propisane porezne olakšice u Belgiji su:

- Doprinosi za socijalna osiguranja koje plaća zaposlenik prikazani u tablici 2.1.1.

Doprinos za zapošljavanje	0,87
Osiguranje za ozljedu na radu	1,15
Zdravstveno osiguranje	3,55
Mirovinsko osiguranje	7,50
Ukupno	13,07

Tablica 2.1.1.: Doprinosi koje plaća zaposlenik u postotku bruto plaće

Izvor: vidi [\[2\]](#)

- Poslovni troškovi
Zaposlenici imaju pravo na standardnu olakšicu za troškove vezane uz posao. Iznos ne smije prekoračiti 3.900 € po supružniku, a izračun je prikazan u tablici 2.1.2.

---

² Poglavlje se temelji na [\[2\]](#)

Bruto plaća – doprinosi = B (u €)	Stopa (u %)
B < 5.650	28,7
5.650 < B < 11.220	10
11.220 < B < 18.670	5
18.670 < B	3

Tablica 2.1.2.: Olakšice na temelju poslovnih troškova u postotku bruto plaće umanjene za doprinose za socijalna osiguranja koje plaća zaposlenik

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Obaveza za doprinose se može umanjiti ukoliko zaposlenici imaju nisku razinu dohotka. Do 31.3.2013. vrijedio je raspored prikazan u tablici 2.1.3.

Godišnja bruto plaća (S)	Umanjenje obaveze za doprinose
0 < S < 18.021,84	2.100
18.021,84 < S < 28.624,92	Min(2.100, (2.100 - 0,1981(S - 18.021,84)))
28.624,92 < S	0

Tablica 2.1.3.: Raspored umanjenja obaveze za doprinose zaposlenika koji je bio na snazi do 31.3.2013. (u €)

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Od 1.4.2013. vrijedi raspored prikazan u tablici 2.1.4.

Godišnja bruto plaća (S)	Umanjenje obaveze za doprinose
0 < S < 18.021,84	2.208
18.021,84 < S < 28.624,92	Min(2.208, (2.208 - 0,2082(S - 18.021,84)))
28.624,92 < S	0

Tablica 2.1.4.: Raspored umanjenja obaveze za doprinose zaposlenika koji je na snazi od 1.4.2013. (u €)

Izvor: vidi [2]

Za potrebe izračuna u ovom radu, pronađene su aritmetičke sredine podataka i umanjenje se računa prema rasporedu u tablici 2.1.5.

Godišnja bruto plaća (S)	Umanjenje obaveze za doprinose
$0 < S < 18.021,84$	2.181
$18.021,84 < S < 28.624,92$	$\text{Min}(2.181, (2.181 - 0,2057(S - 18.021,84)))$
$28.624,92 < S$	0

Tablica 2.1.5.: Aritmetička sredina rasporeda za umanjenje obaveze za doprinose zaposlenika (u €)

Izvor: vidi [2]

Nakon što se od bruto dohotka oduzmu gore spomenuti odbici (ako postoje osnove za njih), dobije se dohodak prije oporezivanja ili oporezivi dohodak. Dohodak se oporezuje ovisno o poreznom razredu u kojem se nalazi. Iznos koji se dobije nakon oporezivanja dohotka zove se porezna obaveza. Porezni razredi i stope su prikazani u tablici 2.1.6.

Oporezivi dohodak (u €)	Marginalna stopa (u %)
0 - 8.590	25
8.590 - 12.220	30
12.220 - 20.370	40
20.370 - 37.330	45
37.330 i više	50

Tablica 2.1.6.: Porezni razredi i marginalne porezne stope

Izvor: vidi [2]

Osnovice za umanjeње porezne obaveze su sljedeće:

- osnovna osnovica na temelju oporezivog dohotka, *S*. Uvjeti i iznosi su prikazani u tablici 2.1.7.

Oporezivi dohodak <i>S</i>	Fiksni iznos	Varijabilni iznos
0 - 25.990	7.270	0
25.990 - 26.270	6.990	26.270- <i>S</i>
26.270 i više	6.990	0

Tablica 2.1.7.: Osnovna osnovica za umanjeње porezne obaveze (u €)

Izvor: vidi [\[2\]](#)

- osnovica na temelju uzdržavane djece. Uvjeti i iznosi su prikazani u tablici 2.1.8.

Broj djece	Iznos osnovice (u €)
1	1.490
2	3.820
3	8.570
4	13.860

Tablica 2.1.8.: Osnovica za umanjeње porezne obaveze koja se dodjeljuje za djecu

Izvor: vidi [\[2\]](#)

- posebne osnovice. Koristit ćemo samo onu koja se dobije ako je osoba samohrani roditelj, a ona iznosi 1.490 €.

Iznos za umanjeње porezne obaveze koji se dobije temeljem uzdržavane djece koristi supružnik koji ima veći dohodak. U slučaju da olakšice prelaze iznos oporezivog dohotka tog supružnika, one se prenose na drugog supružnika i to za premašeni iznos.

Ove osnovice umanjuju poreznu obavezu i to na način da se krene od najnižeg poreznog razreda.

Na primjeru samca s dvoje djece s razinom dohotka od 67% prosječne plaće pokazat ću kako se primjenjuju pravila za porezne olakšice i za umanjeње porezne obaveze.

Dohodak samca iznosi 31.207 €. On ima pravo na poreznu olakšicu u iznosu uplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje koji iznose 13,07% dohotka (nema pravo na umanjeње doprinosa jer mu dohodak prelazi 28.624,92 €), tj. 4.078,76 €. Osim toga, ima pravo i na poreznu olakšicu za poslovne troškove koja se računa po razredima navedenima u tablici 2.1.2. Izračun je sljedeći: $0,287 * 5.650 + 0,1 * 5.570 + 0,05 * 7.450 + 0,03 * (31.207 - 4.078,76 - 18.670) = 2.804,78$ €. Porezna osnovica iznosi $31.207 - 4.078,76 - 2.804,78 = 24.323,45$ € i na nju se primjenjuju porezne stope navedene u tablici 2.1.6. Iznos porezne obaveze, prije umanjeња, tada se dobije kao $8.590 * 0,25 + 3.630 * 0,3 + 8.150 * 0,4 + (24.323,45 - 20.370) * 0,45 = 8.275,55$ €.

Sada se izračuna ukupan iznos umanjeња na koji osoba ima pravo. Na osnovu oporezivog dohotka i tablice 2.1.7. vidi se da ima pravo na osnovno umanjeње u iznosu 7.270 € i, jer je samohrani roditelj, na umanjeње od 1.490 €. Osim ta dva, ima pravo i na umanjeње zbog djece u iznosu od 3.820 € (vidi tablicu 2.1.8.). Zbrajanjem svih umanjeња dođemo do iznosa od 12.580 €. Krenemo od najnižeg poreznog razreda (vidi tablicu 2.1.6.) i izračunamo konačno umanjeње porezne obaveze: $8.590 * 0,25 + (12.220 - 8.590) * 0,3 + (12.580 - 12.220) * 0,4 = 3.380,5$ €. Dakle, državni porez koji samac s dvoje djece i s dohotkom koji je jednak 67% prosječnog mora platiti iznosi $8.275,55 - 3.380,5 = 4.895,05$ €.

Prosječna stopa lokalnih poreza u Belgiji iznosi 7,4%. Obavezu zaposlenika za lokalni porez računa se kao (navedeni) postotak od porezne osnovice umanjene za odbitke na koje zaposlenik ima pravo.

Zaposlenici s niskom razinom dohotka imaju pravo na umanjeње porezne obaveze od maksimalno 188 € u poreznom razdoblju.

Poslodavci su obavezni plaćati doprinose na bruto plaću koji su prikazani u tablici 2.1.9.:

Naziv doprinosa	Postotak bruto plaće
Zapošljavanje	3,16
Osiguranje za iznenadne zdravstvene probleme	2,35
Zdravstveno osiguranje	3,8
Placement services	0,05
Doplatak za obitelji	7,00
Mirovinsko osiguranje	8,86
Dječje osiguranje	0,05
Bolest nastala zbog posla	1,01
Ozljeda na radu	0,32
Obrazovanje radnika	0,05
Zatvaranje tvrtke	0,43
Ograničavanje plaće	7,59
Ukupno	34,67

Tablica 2.1.9.: Doprinosi koje su poslodavci obavezni plaćati na bruto plaću zaposlenika

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Poslodavci imaju pravo na umanjenje ukupnih doprinosa za 1%. To ne utječe na zaposlenike, već onda ukupni doprinosi koje plaća poslodavac iznose 33,67% ukupne plaće.

Plaćeni godišnji odmor nije podložan doprinosima kojima je podložna plaća, već se prilikom dodjeljivanja novca oduzme 13,07% iznosa.

Poslodavci imaju pravo na umanjenje obaveze za doprinose na bruto plaću. Podaci su prikazani u tablicama 2.1.10., 2.1.11. i 2.1.12.:

Godišnja bruto plaća (S)	Fiksni iznos	Varijabilni iznos
0 - 23.600	1.600	$0,162 \cdot (23.600 - S)$
23.600 - 49.939,2	1.600	0
49.939,2 i više	1.600	$0,06 \cdot (S - 49.939,2)$

Tablica 2.1.10.: Raspored umanjenja obaveze za doprinose za poslodavce koji je bio na snazi do 31.3.2013. (u €)

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Od 1.4.2013. na snazi je raspored prikazan u tablici 2.1.11.:

Godišnja bruto plaća (S)	Fiksni iznos	Varijabilni iznos
0 - 22.303,72	1.810	$0,162 \cdot (22.303,72 - S)$
22.303,72 - 54.439,20	1.810	0
54.439,20 i više	1.810	$0,06 \cdot (S - 54.439,2)$

Tablica 2.1.11.: Raspored umanjenja obaveze za doprinose za poslodavce koji je na snazi od 1.4.2013. (u €)

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Za izračune u ovom radu korištene su aritmetičke sredine gornjih iznosa prikazane u tablici 2.1.12.:

Godišnja bruto plaća (S)	Fiksni iznos	Varijabilni iznos
0-22.627,9	1.757,50	$0,162 \cdot (22.627,9 - S)$
22.627,9-53.314,20	1.757,50	0
53.314,20 i više	1.757,50	$0,06 \cdot (S - 53.314,20)$

Tablica 2.1.12.: Aritmetička sredina rasporeda umanjenja obaveze za doprinose za poslodavce (u €)

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Svi zaposlenici su obveznici plaćanja posebnog doprinosa za socijalno osiguranje, ovisno o razini dohotka, po rasporedu koji je prikazan u tablici 2.1.13.:

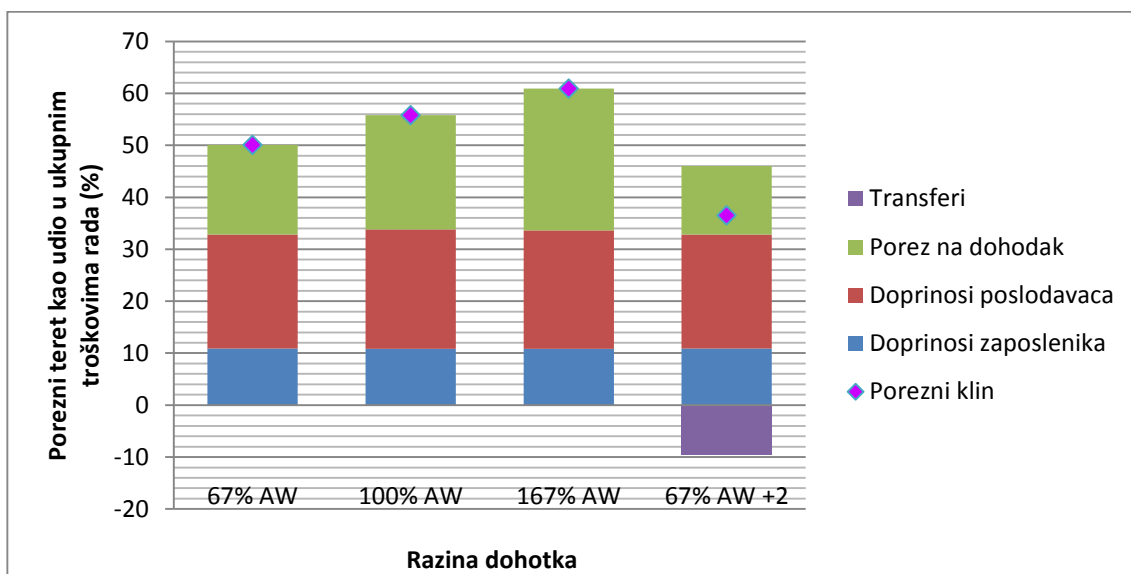
Oporezivi dohodak (u €)	Iznos na donjoj granici (u €)	% od oporezivog dohotka umanjenog za iznos donje granice
0 - 18.592,02	0	0
18.592,02 - 21.070,96	0	9
21.070,96 - 60.161,85	223,10	1,3
60.161,85 i više	731,29	0

Tablica 2.1.13.: Raspored plaćanja posebnog doprinosa za socijalno osiguranje

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Univerzalni transferi od države postoje ako zaposlenik ima djecu. Za izračune u ovom radu vrijedit će pretpostavka da zaposlenik ima dvoje djece ili nema djece. U slučaju da ima dvoje djece, pretpostavljamo da je jedno dijete staro između sedam i deset godina, a drugo između jedanaest i dvanaest godina. Tada ukupan transfer od države iznosi $1.330,71 \text{ €} + 2.462,94 \text{ €} = 3.793,65 \text{ €}$ godišnje.

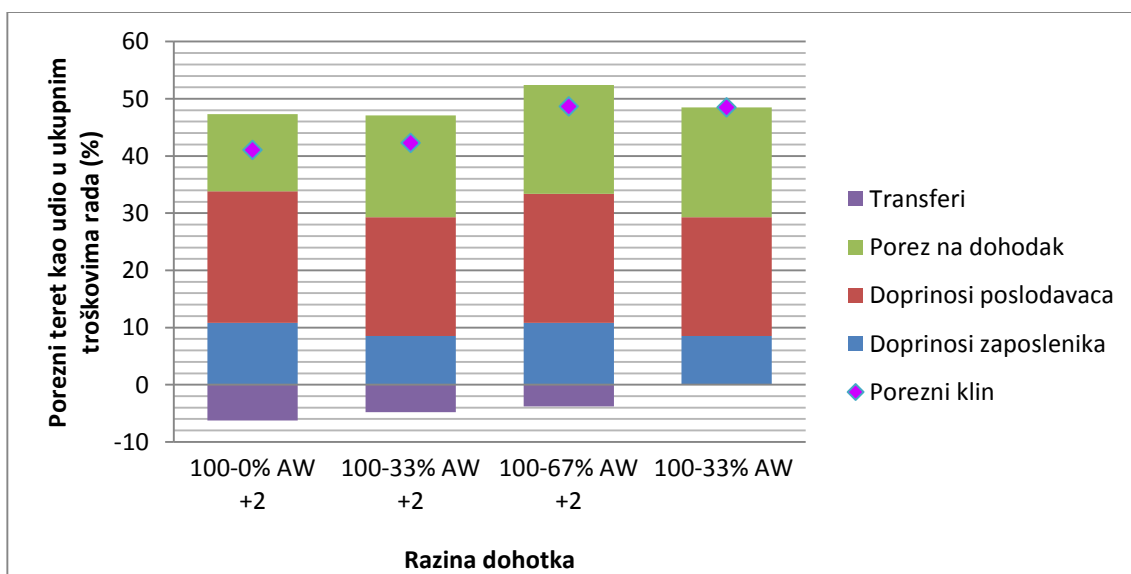
Graf 2.1.1. prikazuje ukupan porezni klin za dohodak samca. Oznaka „+2“ označava da samac ima dvoje djece. Ukoliko nema te oznake, samac nema djece. Porezni klin je raščlanjen na zaposlenikove i poslodavčeve doprinose, porez na dohodak te transfere. AW označava prosječnu plaću u Belgiji u 2013. Udjeli doprinosa u ukupnim troškovima rada su podjednaki za sve razine dohotka zbog fiksne stope doprinosa, a razliku u ukupnom poreznom teretu stvara porez na dohodak. Postoje državni transferi za djecu, no nisu vezani uz dohodak. Zaposlenik s dvoje djece, čiji dohodak iznosi 67% prosječnog, prima transfer od države pa mu se ukupna porezna obaveza smanjuje i zato porezni klin iznosi 36.4% ukupnog troška rada. Porezni klin na plaću samca čiji dohodak iznosi 167% prosječnog i koji nema djece iznosi 60,9% ukupnog troška rada. Možemo zaključiti da je oporezivanje dohotka progresivno zbog progresivnosti poreza na dohodak.

Graf 2.1.1.: Porezni klin za dohodak samca

Izvor: Izračun autorice

Graf 2.1.2. prikazuje porezni klin i njegovu dekompoziciju na doprinose, porez na dohodak i transfere za obitelji.

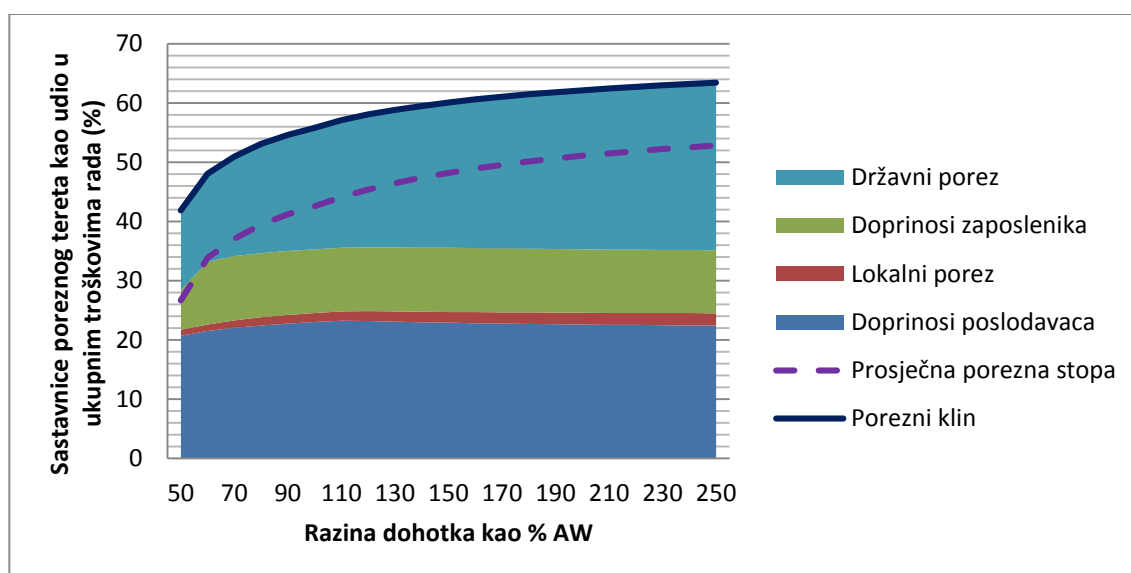

Graf 2.1.2.: Porezni klin za obitelji

Izvor: Izračun autorice

Samo jedna obitelj je bez djece i primjećujemo razlike u poreznim klinovima. Objašnjenje pronalazimo u transferima koje obitelji s djecom primaju od države, a koji umanjuju njihov porezni klin. Za razliku od samaca, gdje su doprinosi bili podjednaki, ovdje primjećujemo razlike u doprinosima koji proizlaze iz prava na umanjenje doprinosa u slučaju niskog dohotka koja ostvaruju supružnici s razinom dohotka od 33% prosječne bruto plaće.

Generiran je niz bruto plaća. Početni element je 50%, a zadnji 250% prosječne bruto plaće. Na grafu 2.1.3. je prikazana dekompozicija poreznog klina za plaću samca za svaki iznos plaće iz niza.

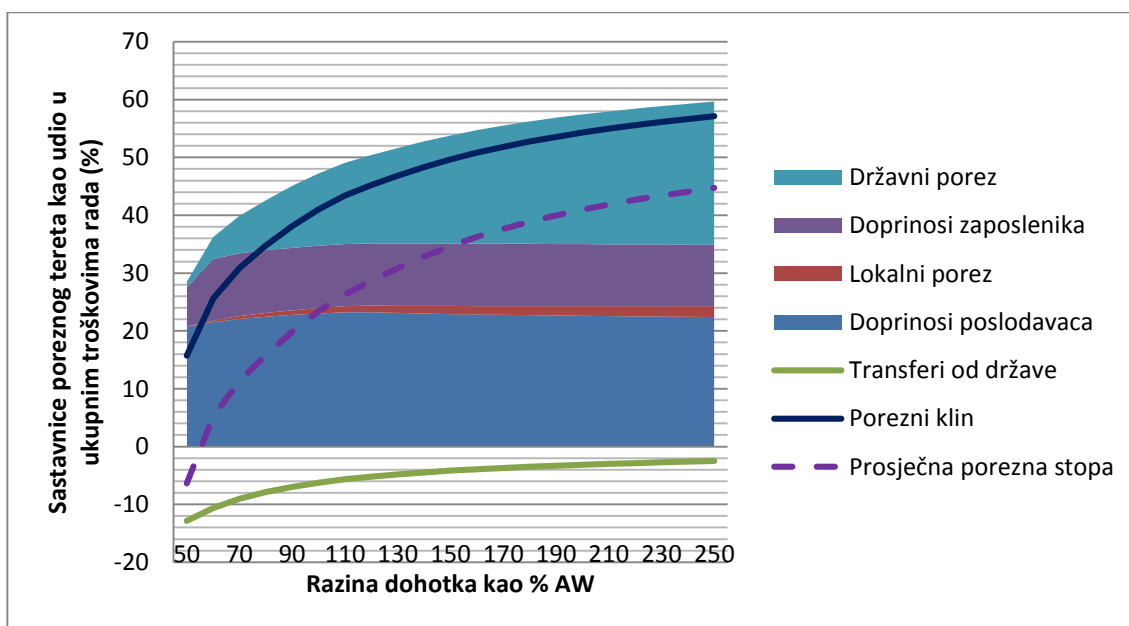
Graf 2.1.3.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Linije predložuju prosječnu poreznu stopu na bruto plaću i porezni klin. Porezni klin za dohodak samca bez djece se kreće između 41,8 i 63,4%. Glavni dio čine poslodavčevi doprinosi s 20-ak % te obavezni doprinosi zaposlenika. Kod doprinosa zaposlenika primjećujemo niži udio u ukupnim troškovima rada za bruto plaće koje iznose 50 i 60% prosječne bruto plaće. To je posljedica prava na umanjenje obaveze za doprinose zaposlenika s niskim dohotkom. Porez na dohodak predstavlja 13,4% ukupnog troška

rada radnika s dohotkom koji iznosi 50% prosječnog, a 28% troška rada radnika s dohotkom koji iznosi 250% prosječnog i njime se postiže progresivnost u oporezivanju jer je to razlog što porezni klin raste kako raste bruto plaća. Prosječna porezna stopa na bruto plaću se kreće od 26,7 do 52,8%. Prosječna porezna stopa za radnika s prosječnim dohotkom iznosi 42,58%.

Na grafu 2.1.4. prikazana je dekompozicija poreznog klina za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan supružnik ima dohodak. Državni transferi smanjuju ukupni porezni klin te se on kreće od 15,7% ukupnih troškova rada, za razinu dohotka jednaku 50% prosječne bruto plaće, do 57,1% ukupnih troškova rada za razinu dohotka jednaku 250% prosječne bruto plaće. Transferi povećavaju progresivnost oporezivanja. Ponovno uočavamo anomaliju kod doprinosa, a koja je posljedica umanjenja doprinosa zbog niskog dohotka. Porez na dohodak progresivno raste. Za najnižu promatranu razinu dohotka njegov udio u ukupnom trošku rada je 1,02%, a za najveću 24,7%. Prosječna porezna stopa se kreće od -6% za najnižu, do 44% za najvišu razinu dohotka.

Graf 2.1.4.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan supružnik zarađuje dohodak

Izvor: Izračun autorice

2.2. Estonija

U 2013. prosječna bruto plaća u Estoniji je iznosila 11.664 €.

Porezna jedinica je obitelj. Osnovna olakšica za umanjeње porezne osnovice iznosi 1.728 €. Za drugo i svako sljedeće dijete odobrava se dodatna olakšica u iznosu od 1.728 €. Kao olakšica se priznaju uplate doprinosa za zapošljavanje.

Postoje i nestandardne porezne olakšice:

- Doprinosi za II. stup dobrovoljnog mirovinskog osiguranja. U 2013. ovo su dobrovoljne uplate privatnim fondovima i uplaćuju se po stopi od 2% od ukupnog dohotka.
- Doprinosi za ozljedu na radu i bolesti, koji se ne uplaćuju kao osiguranja, mogu umanjiti oporezivi dohodak u iznosu do 768 € godišnje.
- Kamate na stambeni kredit, troškovi obrazovanja, darovi i donacije mogu umanjiti oporezivi dohodak za 50% oporezivog dohotka, a najviše za 1.920 €.
- Dobrovoljni doprinosi za III. stup mirovinskog osiguranja koji se uplaćuju mirovinskom fondu u Estoniji ili u nekoj drugoj zemlji članici EU-a u skladu s odobrenim mirovinskim planom mogu se oduzeti od oporezivog dohotka, do najviše 15% zaposlenikove godišnje plaće, s limitom od 6.000 €.

U ovom radu modeli ne uključuju nestandardne porezne olakšice. Važno je napomenuti da postoje i da stvarna situacija odudara od one prikazane modelom.

Svaki dohodak se oporezuje po stopi od 21%. Ne postoje regionalni ili lokalni porezi.

Obavezni doprinosi za socijalno osiguranje sastoje se od doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, te za zapošljavanje.

Zaposlenici plaćaju 2% bruto dohotka za doprinos za zapošljavanje, a osnovica za oporezivanje je ukupan iznos bruto plaće.

Poslodavci plaćaju doprinos za zapošljavanje 1% bruto plaće zaposlenika, za mirovinsko osiguranje 20% bruto plaće zaposlenika te za zdravstveno osiguranje 13% bruto plaće zaposlenika. Ukupna obaveza poslodavaca za doprinose iznosi 34% bruto plaće.

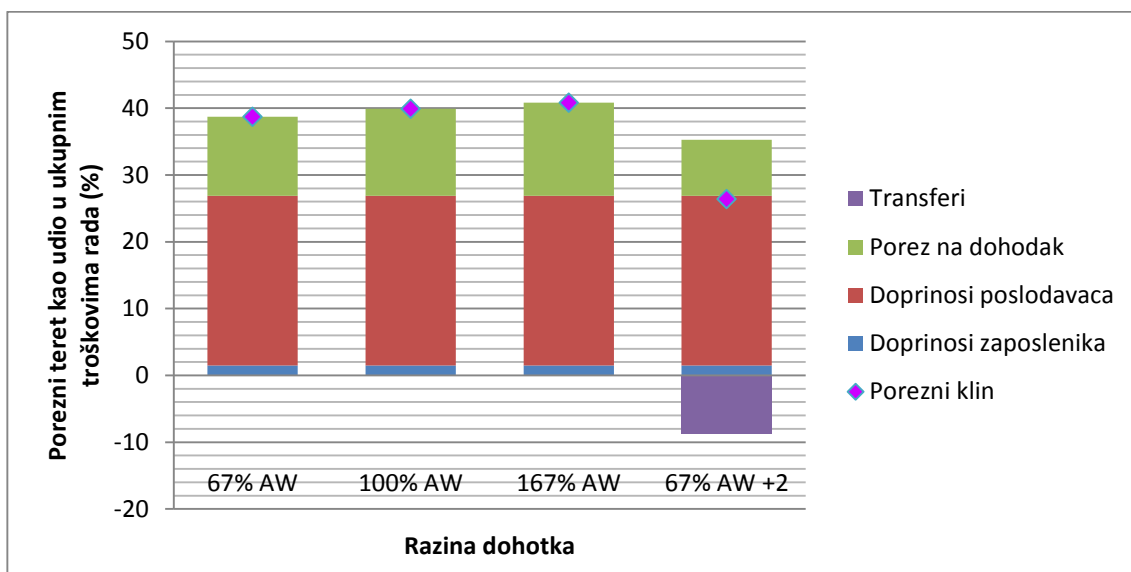
Država plaća doplatka za djecu do 16 godina, a ako se djeca školuju, onda do njihove 19. godine. Ovi prihodi nisu oporezivi. Uvjeti i iznosi su prikazani u tablici 2.2.1.

Tip beneficije	Godišnji iznos (€)
Doplatka (do 16. ili 19. godine)	
Za prvo i drugo dijete	230,16
Za treće i svako sljedeće	690,48
Za dijete samohranog roditelja	230,16
Za obitelji sa sedam ili više djece	2024,88

Tablica 2.2.1.: Državni transferi u obliku doplatka za djecu

Izvor: vidi [\[2\]](#)

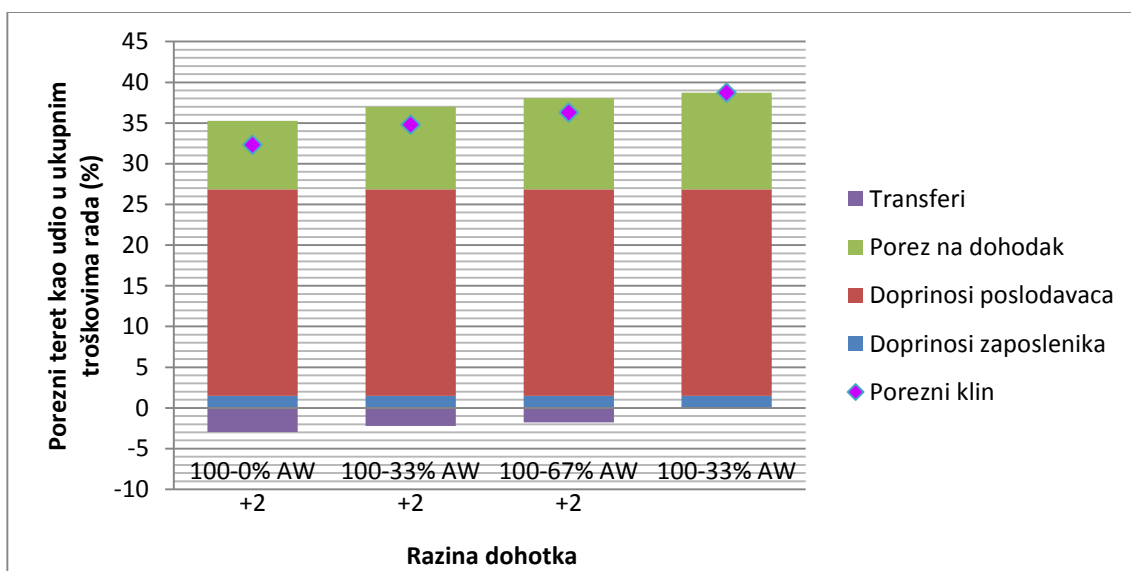
Na grafu 2.2.1. je prikazana dekompozicija poreznog klina za samca koji ima dohodak 67%, 100%, i 167% prosječne bruto plaće, bez djece, te samca koji ima dohodak u iznosu 67% prosječne bruto plaće i ima dvoje djece. AW označava prosječnu bruto plaću u Estoniji u 2013. Udio doprinosa je konstantan u ukupnim troškovima rada. Udio poreza u ukupnim troškovima rada je manji za obitelj koja ima dvoje djece što je posljedica prava na veću poreznu olakšicu. Uzrok razlika u udjelima poreza na dohodak u ukupnim troškovima rada su konstantne olakšice, čija relativna značajnost opada s porastom dohotka pa pojedinac s većim dohotkom ima veću poreznu obavezu. Transferi za djecu umanjuju porezni klin. Zbog konstantnih olakšica i transfera oporezivanje dohotka je progresivno.

Graf 2.2.1.: Dekompozicija poreznog klina za samca

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 2.2.2. je prikazana dekompozicija poreznog klina za različite tipove obitelji. Udio doprinosa je konstantan.

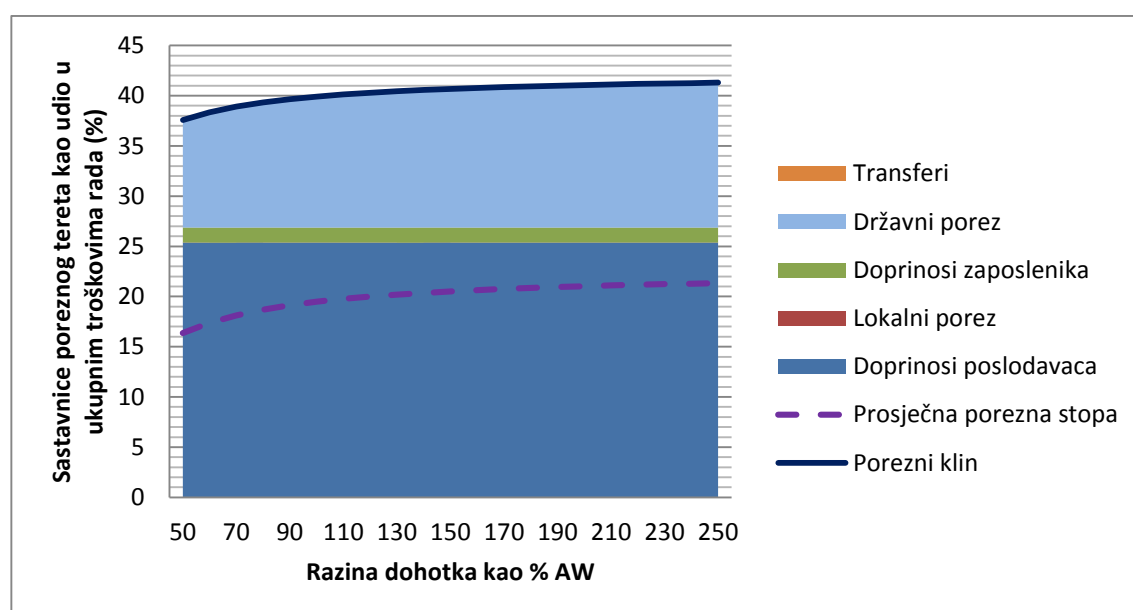

Graf 2.2.2.: Dekompozicija poreznog klina za obitelji

Izvor: Izračun autorice

Razlike u udjelima poreza na dohodak u ukupnim troškovima rada proizlaze iz razlike u broju djece i razlike u dohotku. Obitelji koje imaju djecu imaju pravo na veće porezne olakšice čime se umanjuje njihova porezna osnovica. Porezne olakšice su konstantne, što je povoljnije za obitelji s nižim dohotkom. Budući da Estonija ima flat rate poreznu stopu, porez na dohodak sam po sebi nije progresivan pa sustav progresivnim čine porezne olakšice i transferi za djecu.

Na grafu 2.2.3. prikazana je dekompozicija poreznog klina te prosječna porezna stopa za dohodak samca bez djece.

Graf 2.2.3.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za samca bez djece

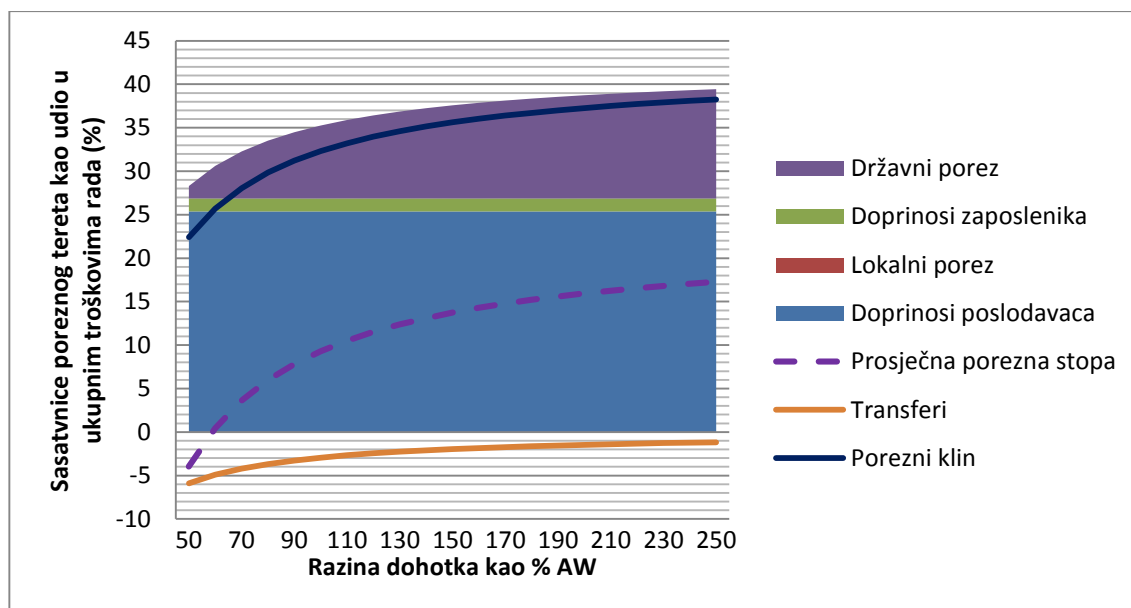
Izvor: Izračun autorice

Za razinu dohotka od 50% prosječne bruto plaće porezni klin iznosi 37.6%, a za najveću promatranu razinu dohotka, 250% prosječne bruto plaće, iznosi 41,3%. Najveći dio poreznog klina pada na poslodavca, točno 25,4% ukupnih troškova rada. Zaposlenik plaća doprinose koji čine oko 1,5% u ukupnim troškovima rada te porez na dohodak koji se kreće od 10,7 do 14,4% ukupnog troška rada. Vidimo da razlike nisu velike, a postoje isključivo zbog osnovne porezne olakšice koja je konstantna pa veći utjecaj ima na poreznu osnovicu, a samim time i na obavezu za porez, osobe s niskim dohotkom. Dakle,

oporezivanje plaća u Estoniji je „minimalno progresivno“. Prosječna porezna stopa se kreće od 16,35 do 21,33%.

Na grafu 2.2.4. prikazana je dekompozicija poreznog klina za dohodak obitelji koja ima dvoje djece i u kojoj samo jedan od supružnika radi i zarađuje dohodak u rasponu od 50 do 250% prosječne bruto plaće.

Graf 2.2.4.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje

Izvor: Izračun autorice

Kao i kod samca, udio doprinosa je konstantan zahvaljujući proporcionalnim stopama doprinosa i nepostojanju gornje granice za obavezu njihovog plaćanja. Udio poreza raste kako raste dohodak što je posljedica konstantnih poreznih olakšica, osnovnih i olakšica za djecu. Varijabilna je jedino olakšica u obliku plaćenih doprinosa i iznosi 2% pa nema veliki utjecaj na iznos oporezivog dohotka, a samim time ni na iznos porezne obaveze. Porezni klin se kreće od 22,4 do 38,2%. Transferi za djecu su konstantni pa čine sustav progresivnijim, jer se više odražavaju u ukupnim troškovima rada za obitelji s nižim razinama dohotka. Prosječna porezna stopa u odnosu na bruto plaću se kreće od -4% za obitelji s najnižim dohotkom do 17,3% za obitelji s najvišom razinom dohotka. Dakle,

progresivnost je ovdje veća nego u slučaju samca, zahvaljujući velim odbicima i transferima za djecu.

2.3. Njemačka

Prosječna bruto plaća u Njemačkoj u 2013. iznosila je 45.170 €.

Iako je supružnicima pružena opcija da prijavu poreza na dohodak podnose zasebno, za izračune u ovom radu pretpostavit ćemo da prijavu podnose zajedno.

U njemačkom poreznom sustavu ne postoji porezna olakšica u obliku osnovnog odbitka.

Doprinosi koje plaćaju zaposlenik i poslodavac su sljedeći:

- Doprinos za mirovinsko osiguranje (18,9% bruto plaće), a plaćaju ga zaposlenik i poslodavac u jednakom omjeru, tj. po 9,45%.
- Doprinos za bolovanje, koji poslodavac plaća 7,3%, a zaposlenik 8,2%.
- Doprinos za zapošljavanje, koji zaposlenik i poslodavac plaćaju u jednakom omjeru: svaki po 1,5%.
- Osiguranje za dugoročnu skrb, koje plaćaju zaposlenik i poslodavac, svaki po 1,025%.
- Ukoliko zaposlenik nema djece, plaća doprinos u iznosu 1,275% bruto plaće, što je za 0,25% bruto plaće više od zaposlenika koji ima barem jedno dijete.

Olakšice za uplaćene doprinose za socijalna osiguranja i drugi troškovi nastali zbog namjere osiguranja u budućnosti (npr. životno osiguranje) računaju se na sljedeći način:

1. Svi doprinosi koji su uplaćeni u mirovinske fondove (zaposlenikovi i poslodavčevi) se zbroje.
2. Uzima se minimum dobivenog iznosa i iznosa od 20.000 €.
3. Uzme se određeni postotak od iznosa dobivenog nakon koraka 2. U 2005. je taj postotak iznosio 60%. Za svaku sljedeću godinu se povećavao za 2%. U 2013. iznosio je 76%, a u 2025. će doseći 100%.

4. Dobiveni iznos, umanjen za neoporezive poslodavčeve doprinose, se može iskoristiti kao porezna olakšica.

Zaposlenikovi doprinosi za zdravstveno osiguranje, za koje se pretpostavlja da iznose 96% ukupnih uplata za zdravstvo i za obavezno osiguranje u slučaju potrebe za dugotrajnom njegom, se mogu iskoristiti kao porezne olakšice. Doprinosi za zapošljavanje i drugi doprinosi se isto mogu iskoristiti kao porezna olakšica, do iznosa od 1.900 € samci, tj. 3.800 € parovi.

Poslovni troškovi u iznosu od 1.000 € se smatraju porezno priznatima. Ako se prilože dokazi da je taj iznos prekoračen, cijeli iznos se može iskoristiti kao porezna olakšica. Konstantan iznos od 36/72 € za samca/bračni par je porezno priznat kao trošak obrade porezne prijave.

Ukoliko osiguranje ne pokriva medicinske troškove, oni su djelomično porezno priznati.

Porezni razredi se temelje na sljedećim formulama:

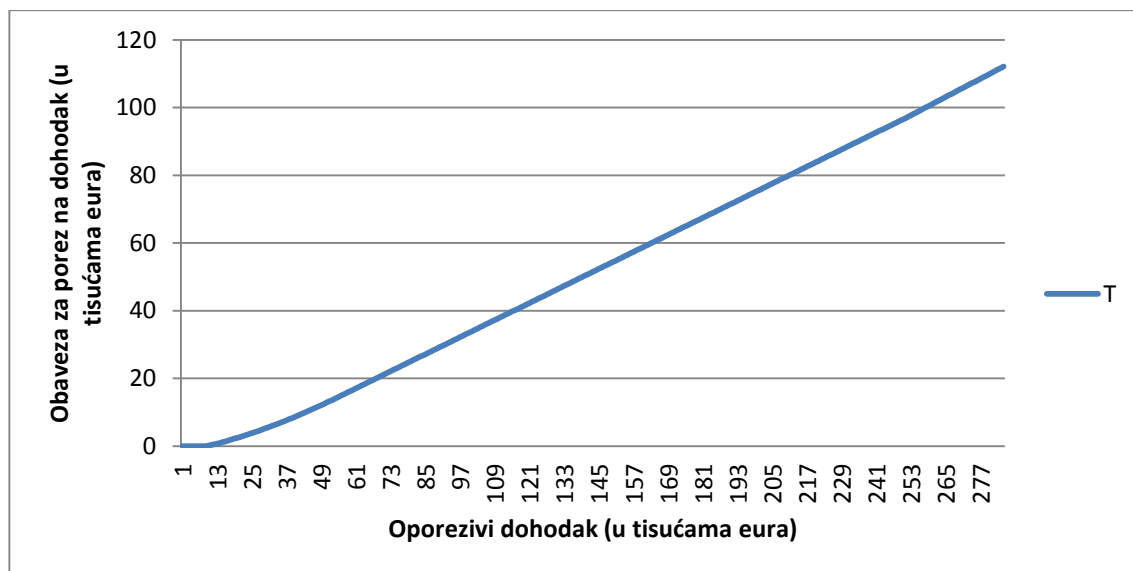
- $X = \text{oporezivi dohodak}$
- $T = \text{obveza za porez}$

$$Y = \frac{X - 8130}{10000}$$

$$Z = \frac{X - 13469}{10000}$$

- $T = 0, \text{ za } X \leq 8130$
- $T = (933.70Y + 1400)Y, \text{ za } 8131 \leq X \leq 13469$
- $T = (228.74Z + 2397)Z + 1014, \text{ za } 13470 \leq X \leq 52881$
- $T = 0.42X - 8196, \text{ za } 52882 \leq X \leq 250730$
- $T = 0.45X - 15718, \text{ za } 250731 \leq X$

Budući da iz samih formula nije odmah jasno radi li se o progresivnom porezu na dohodak ili ne, ovisnost porezne obaveze o oporezivom dohotku je prikazana na grafu 3.3.1. Budući da se porezna obaveza povećava kako raste oporezivi dohodak, a samim time i dohodak, ispunjen je nužan uvjet za progresivnost poreza.

Graf 2.3.1.: Progresivnost poreza na dohodak u Njemačkoj

Izvor: Izračun autorice

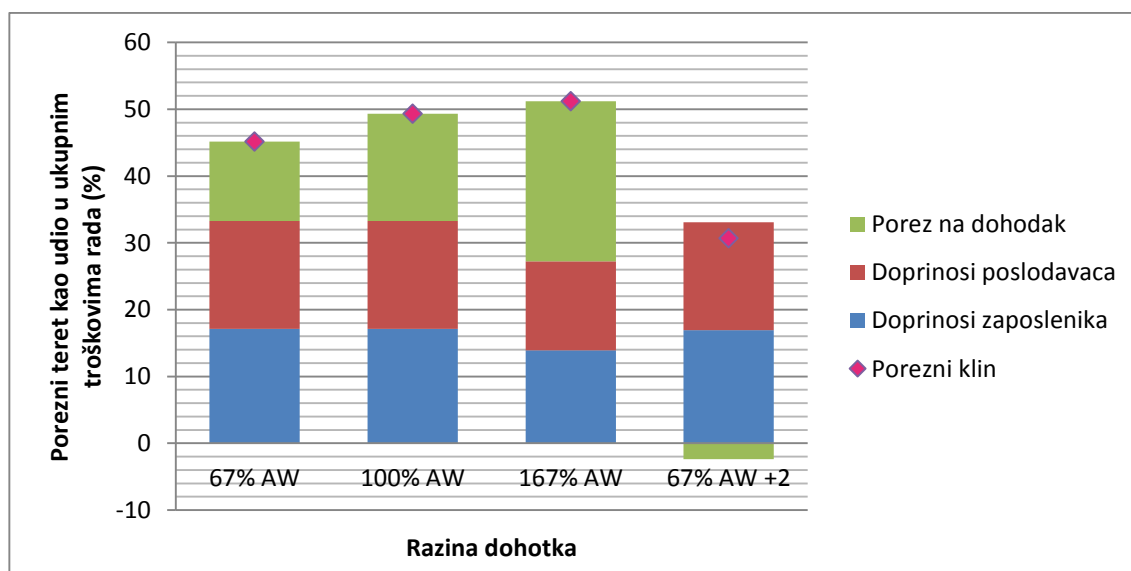
Koristeći ove formule izračunava se porezna obaveza za samca.

Porezna obaveza za par, koji poreznu prijavu podnosi zajedno, se računa tako da se porez na dohodak računa za polovicu zajedničkog oporezivog dohotka. Zatim se dobiveni iznos udvostruči kako bi se dobila porezna obaveza za oboje supružnika.

Postoji i obaveza *solidarity surcharge* koja iznosi 5.5% porezne obaveze, uz izuzetak od 972 € za samca, odnosno 1.944 € za parove. Ako porezna obaveza premašuje iznose izuzetka, onda će se *solidarity surcharge* računati kao 20% razlike između porezne obaveze i granice izuzetka. Porezna obaveza se računa uzimajući u obzir porezne olakšice za djecu.

Na grafu 2.3.2. prikazana je dekompozicija poreznog klina za različite dohotke samca. Udjeli poreza u ukupnim troškovima rada se značajno mijenjaju kako se mijenja

dohodak. Tako je porez kao udio u troškovima rada, za samca čija je razina dohotka 67% prosječne i koji ima dvoje djece, negativan jer ima pravo na umanjenje porezne obaveze na osnovu djece. Udio poreza na dohodak u ukupnim troškovima rada se povećava kako raste bruto plaća pa se može zaključiti da je porez na dohodak progresivan. Njemački porezni sustav ograničava doprinose za socijalno osiguranje koje plaćaju zaposlenik i poslodavac tako da, iznad naprijed navedenog iznosa, doprinosi postaju konstantni. Zbog toga doprinosi čine veći udio u ukupnim troškovima rada osobe koja ima prosječni dohodak od osobe s dohotkom koji iznosi 167% prosječnog, tj. udio doprinosa u troškovima rada opada nakon što bruto dohodak dosegne granicu iznad koje doprinosi postanu konstantni. U Belgiji i Estoniji smo imali transfere za djecu i/ili niski dohodak, no u Njemačkoj transferi ne postoje za samce, ni za obitelji.

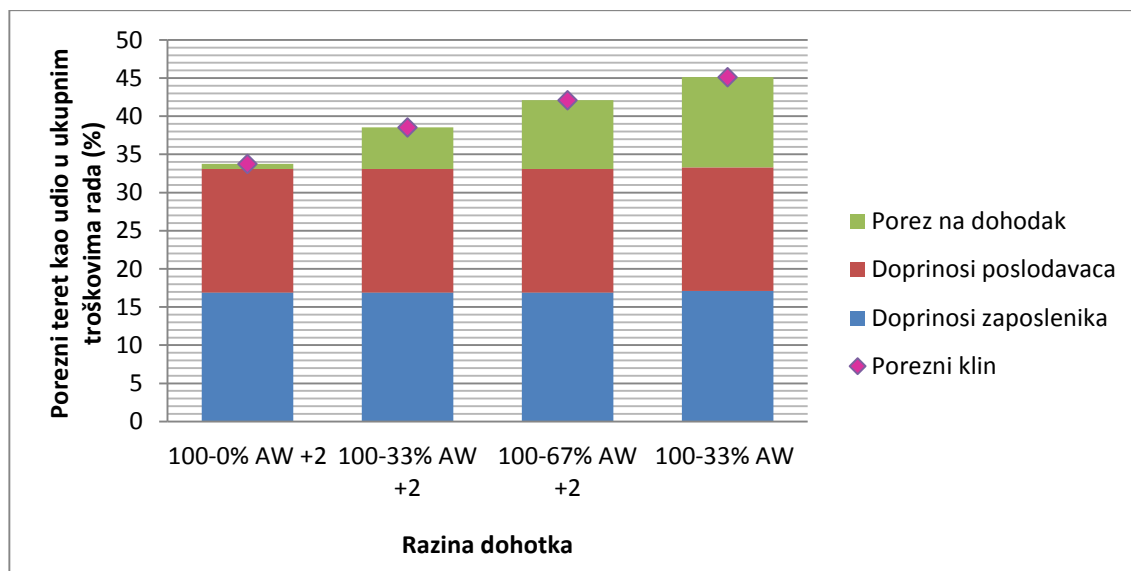

Graf 2.3.2.: Dekompozicija poreznog klina za samca

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 2.3.3. prikazana je dekompozicija poreznog klina za različite tipove obitelji. Udjeli doprinosa u ukupnom trošku rada su podjednaki, a razliku među poreznim klinovima stvara porez na dohodak. Udjeli doprinosa su podjednaki zbog pravila da se dohodak prilikom oporezivanja supružnika dijeli na dva jednaka dijela pa ne prelazi granicu iznad koje doprinosi postaju konstantni i iznad koje njihov udio u ukupnom

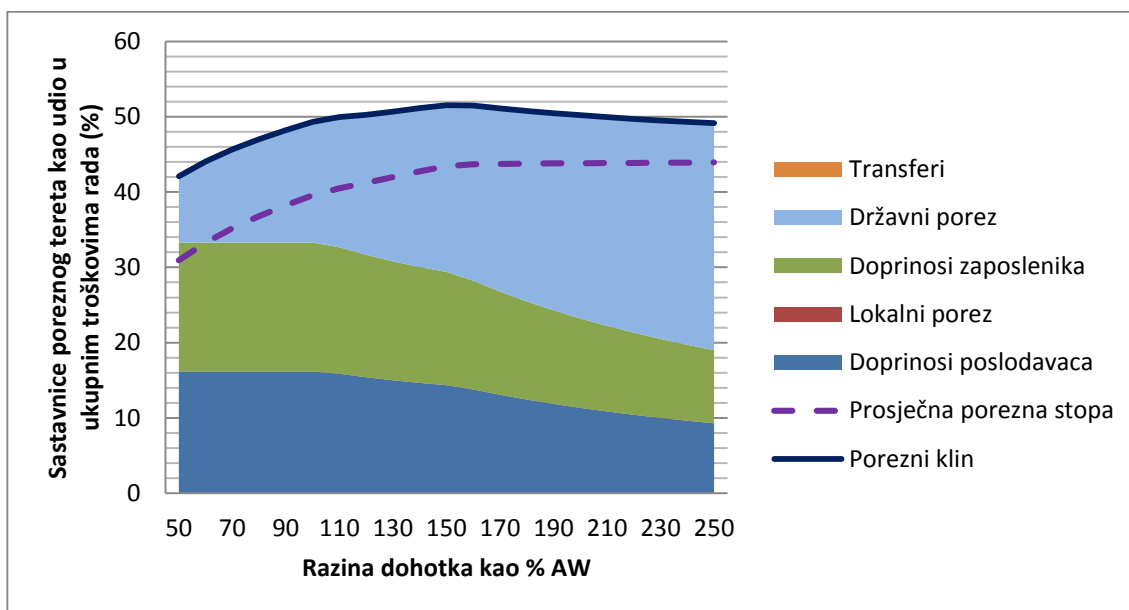
poreznom teretu počinje opadati. Udio poreza na dohodak u ukupnom trošku rada najmanji je za obitelj čiji je ukupni dohodak jednak prosječnoj bruto plaći i koja ima dvoje djece, dok je najveći za obitelj čiji ukupni dohodak iznosi 133% prosječne bruto plaće i koja nema djece.

Graf 2.3.3.: Dekompozicija poreznog klina za obitelji

Izvor: Izračun autorice

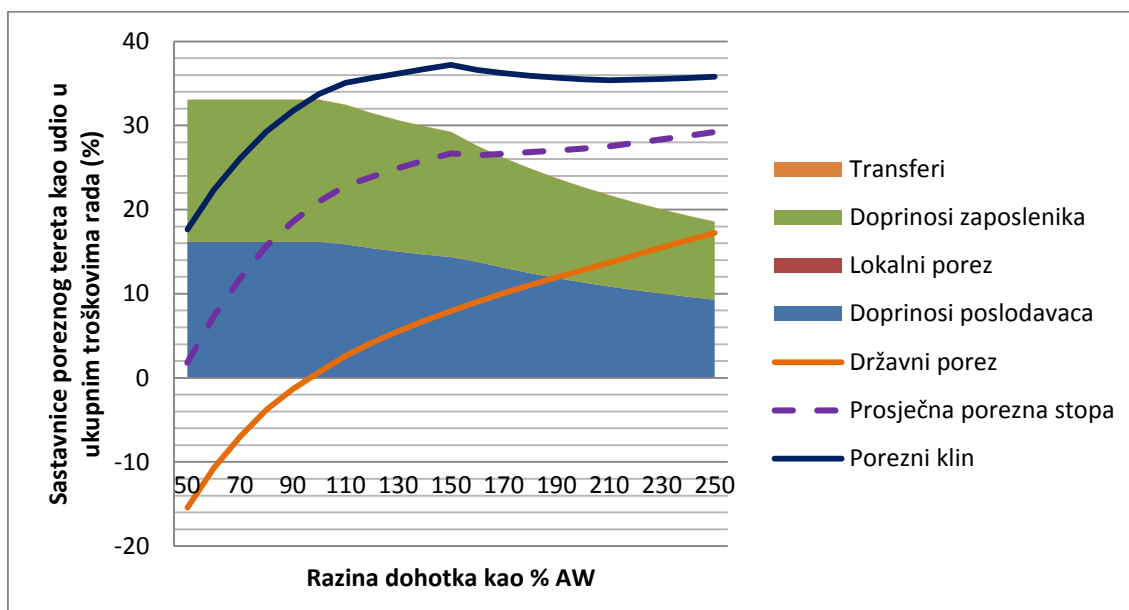
Na grafu 2.3.4. prikazana je dekompozicija poreznog klina za plaću samca bez djece s razinom dohotka od 50 do 250% prosječne bruto plaće. Kod nižih razina dohotka dominantan dio poreznog klina čine doprinosi, dok kod većih razina dohotka udio doprinosa počinje opadati zbog gornjih granica za doprinose, a dominantnu ulogu u poreznom klinu preuzima porez na dohodak. Za najveću promatranu razinu dohotka on čini 30% ukupnih troškova rada. Zanimljivo je da porezni klin ne raste stalno. Kod razine dohotka od 150% prosječnog bruto dohotka dostiže svoj maksimum i od tada lagano pada. To je, također, posljedica granica za doprinose. Doprinosi nakon određene granice imaju regresivan učinak na porezni sustav. Porez na dohodak je progresivan pa se ta dva suprotna efekta gotovo neutraliziraju. Prosječna porezna stopa se kreće od 30,91 do 43,92%.

Graf 2.3.4.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za dohodak samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 2.3.5. prikazana je dekompozicija poreznog klina te prosječna porezna stopa u odnosu na bruto plaću za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje dohodak. Prosječna porezna stopa se kreće od 1,7 do 29,2%. Primjećujemo opadajući udio doprinosa u ukupnim troškovima rada, što čini oporezivanje regresivnim. Porez na dohodak je progresivan, tj. njegov udio u troškovima rada raste kako se dohodak povećava. Za niske razine dohotka on je negativan jer osnove za umanjene poreze dobivene za djecu premašuju iznos porezne obaveze.

Graf 2.3.5.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje dohodak

Izvor: Izračun autorice

2.4. Slovačka

Prosječna bruto plaća u Slovačkoj u 2013. iznosila je 10.015 €.

Prilikom oporezivanja plaća u Slovačkoj gleda se svaka osoba zasebno.

Osnovna olakšica je određena kao 19,2 puta minimalni životni standard za odraslu osobu. Od 1.1.2013. to iznosi 3.735,94 €.

Ukoliko godišnji dohodak prelazi iznos od 19.458 €, iznos osnovne olakšice se smanjuje te se nova olakšica računa kao:

$$44,2 * M\check{Z}S - 0,25 * (BP - SD),$$

gdje $M\check{Z}S$ označava „minimalni životni standard“, BP „bruto plaću“, a SD „doprinos za socijalna osiguranja“.

Ako bruto plaća, umanjena za doprinose za socijalna osiguranja, premašuje iznos od 34.401 €, osnovna olakšica pada na nulu. Osnovna olakšica ne može biti negativna.

Dodatna olakšica je dana osobi kojoj dohodak bračnog druga ne premašuje 3.735,9 € ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- supružnik skrbi o djeci do 3 godine starosti (do 6 godina ako se radi o djetetu s posebnim potrebama),
- supružnik je nezaposlen,
- supružnik je osoba s posebnim potrebama.

Ako je iznos bruto dohotka, umanjen za doprinose, osobe koja se smatra primarnim donositeljem dohotka manji ili jednak 34.401,74 €, a supružnikov bruto dohodak, umanjen za doprinose,

- ne prelazi 3.735,94 €: supružnikov odbitak se računa kao razlika između 19,2 puta minimalni životni standard i supružnikove bruto plaće
- prelazi 3.735,94 €: supružnikov odbitak je nula

U ovom istraživanju će vrijediti sljedeća konvencija: samo obitelji s nezaposlenim supružnikom imaju pravo na odbitak za supružnika. Iznos dobiven za brigu o djeci do tri godine starosti ne utječe na računanje poreznog tereta jer vrijedi konvencija da su djeca u kućanstvu između 6 i 11 godina starosti.

Godišnja olakšica koja umanjuje poreznu obavezu za svako dijete u 2013. godini je iznosila 254,64 €. Ukoliko porezna obaveza postane negativna, a obveznik zarađuje barem 2.026,2 € godišnje, iznos porezne obaveze država plaća obvezniku. Ovu poreznu olakšicu može iskoristiti samo jedan od supružnika. U ovom radu pretpostavljamo da olakšicu koristi supružnik s većim dohotkom.

Doprinosi za socijalna osiguranja koje uplaćuje zaposlenik, ukupno 13,4% bruto plaće, smatraju se poreznom olakšicom. Njihova dekompozicija je prikazana u tablici 2.4.1.

Naziv doprinosa	Stopa (u % bruto plaće)
Zdravstveno osiguranje	4
Bolovanje	1,4
Mirovinsko	4
Invalidnost	3
Zapošljavanje	1

Tablica 2.4.1.: Dekompozicija zaposlenikovih doprinosa

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Iznosi olakšica su ograničeni s $5 * AW(t - 2)$, gdje $AW(t - 2)$ predstavlja prosječnu plaću od prije dvije godine. Za 2011. iznosila je 9.432 € godišnje.

Od 2013. olakšicom se smatraju i doprinosi uplaćeni u privatne fondove i to do iznosa koji se računa po $2\% * 60 * AW(t - 2)$. Od 2017. ova olakšica će biti ukinuta.

Nestandardna zaposlenikova olakšica (*Employee tax credit, ETC*) uvedena je 2009. uz sljedeće kriterije:

- zaposlenikovi prihodi u poreznom razdoblju moraju biti barem 6 puta veći od minimalne plaće koja je u 2013. iznosila 337,7 €,
- zaposlenik mora biti zaposlen barem 6 mjeseci u poreznom razdoblju.

Iznos ETC ovisi o razini zaposlenikovih prihoda:

- Ako su prihodi veći od $6 * 337,7$ €, a manji od $12 * 337,7$ €, olakšica se računa kao 19% razlike između osnovnog odbitka (3.735,94 €) i porezne osnovice od 3.509,76 €.
- Ako su prihodi veći od $12 * 337,7$ €, ETC se računa kao 19% razlike osnovnog odbitka i porezne osnovice (bruto plaća umanjena za doprinose za socijalna osiguranja). Olakšica iznosi nula ako je porezna osnovica veća od osnovnog odbitka.

Maksimalna vrijednost ETC-a je 42,98 € godišnje, a postiže se kada dohodak zaposlenika iznosi između pola i pune minimalne plaće, uz uvjet da je radio 12 mjeseci.

Od 2013. Slovačka ima dva porezna razreda koji su prikazani u tablici 2.4.2.

Godišnji oporezivi dohodak (u €)	Stopa (u %)
0 - 34.401,74	19
34.401,74 i više	25

Tablica 2.4.2.: Porezni razredi i marginalne stope

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Ne postoje porezi na lokalnoj razini. Od 2012. ukupni prihodi od poreza od dohotka se raspodjeljuju tako da 65,4% iznosa dobiju lokalne jedinice samouprave, 21,9% se dodjeljuje samostalnim regijama, a ostatak od 12,7% ide središnjoj vlasti.

Poslodavci plaćaju doprinose u iznosu 35,2% bruto plaće. Doprinosi su prikazani u tablici 2.4.3.

Naziv doprinosa	Stopa (u % bruto plaće)
Zdravstveno osiguranje	10
Bolovanje	1,4
Invalidnost	3
Mirovinsko	14
Fond	0,25
Nezgoda na radu	0,8
Nezaposlenost	1
Rezervni fond	4,75

Tablica 2.4.3.: Doprinosi koje plaća poslodavac

Izvor: vidi [\[2\]](#)

Od 2005. godine, 9% doprinosa za socijalno osiguranje uplaćuje se u privatni mirovinski fond. Budući da su privatni fondovi odvojeni od države, ovi doprinosi neće biti uzeti u obzir pri izračunu prosječne i marginalne stope poreza. Dakle, u ovom radu ukupni doprinosi koje plaća poslodavac iznose 31,2% bruto plaće u 2013.

Doplatak za svako dijete iznosi 23,10 € mjesečno.

Postoji i pomoć socijalno ugroženim obiteljima koja se isplaćuje u obliku socijalne pomoći.

Izračun minimalnog životnog standarda za obitelji je prikazan u tablici 2.4.4.

	MŽS (do 30.6.2013.)	MŽS (od 1.7.2013.)
Prva odrasla osoba	194,58	198,09
Druga odrasla osoba	135,74	138,19
Dijete	88,82	90,42

Tablica 2.4.4.: Minimalni životni standard (u €)

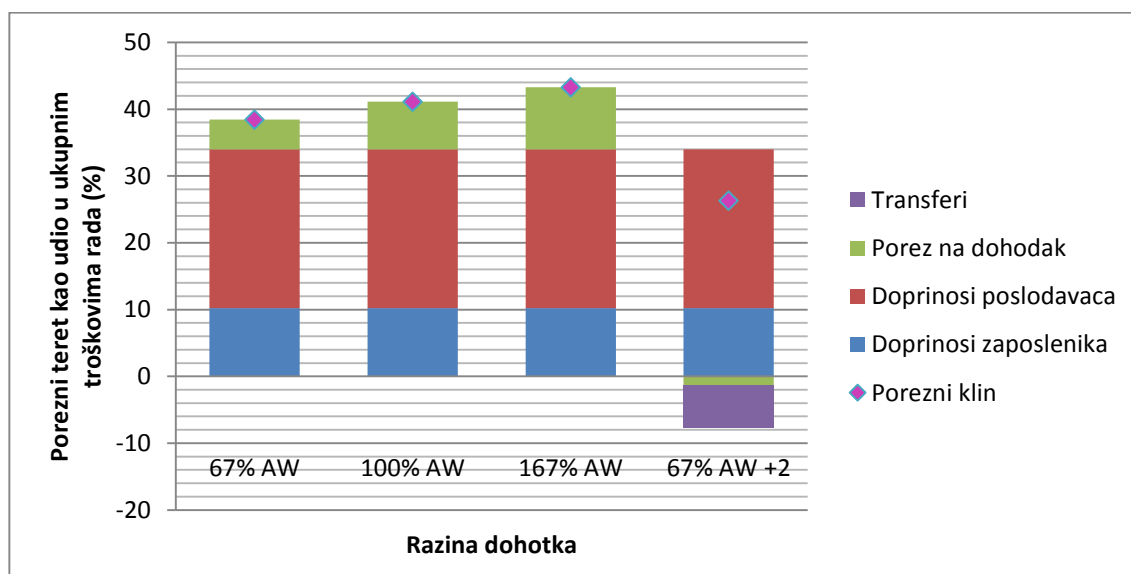
Izvor: vidi [\[2\]](#)

Ako ukupni dohodak obitelji ne prelazi minimalni životni standard izračunat za tu obitelj, onda je obitelj korisnik mjesečne socijalne pomoći po sljedećem rasporedu:

- 60,50 € za samca
- 115,10 € za samca koji ima između jednog i četvero djece
- 105,20 € za par bez djece
- 157,60 € za par koji ima između jednog i četvero djece
- 168,20 € za samca koji ima više od četvero djece
- 212,30 € za par s više od četvero djece

Na grafu 2.4.1. je prikazan porezni klin te njegova dekompozicija za samca bez djece s dohotkom 67, 100 i 167% prosječne bruto plaće te za samca s dvoje djece s dohotkom 67% prosječne bruto plaće. AW označava prosječnu bruto plaću u Slovačkoj u 2013. Udio doprinosa u ukupnim troškovima rada je konstantan jer ne postoje gornje ograde ni

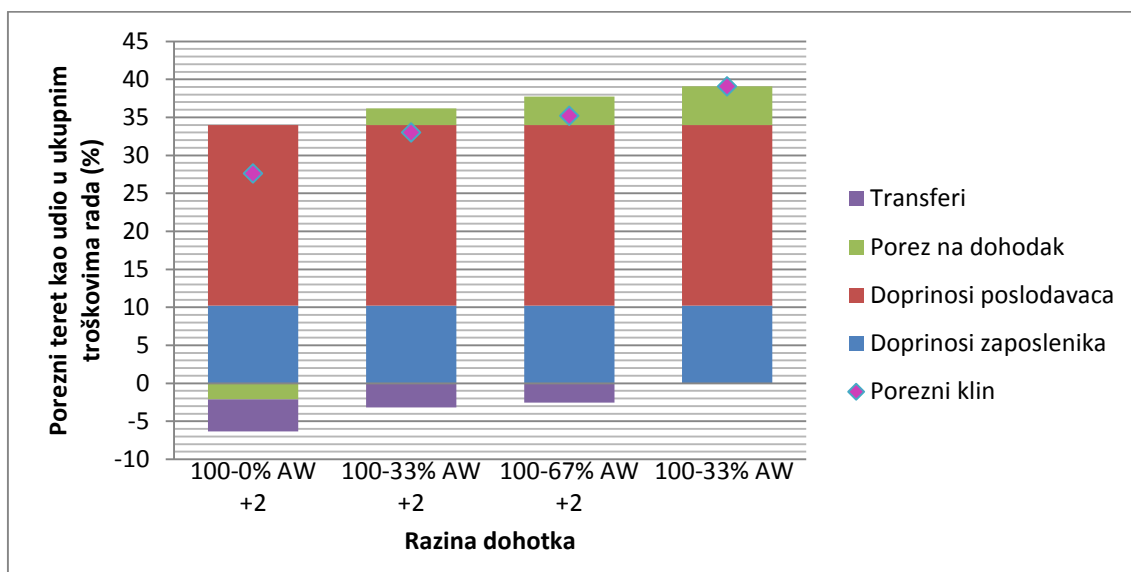
razredi za doprinose pa oni rastu proporcionalno troškovima rada. Negativan porez se javlja samo kod samca s dvoje djece jer ima pravo na umanjenje porezne obaveze. Porez na dohodak sam po sebi nije progresivan, jer je granica za drugi porezni razred daleko iznad iznosa dohotka koje trenutno razmatramo, ali ga progresivnim čine transferi za djecu i olakšice koje ne rastu s dohotkom, pa onda s dohotkom raste udio plaćenog poreza u ukupnim troškovima rada.

Graf 2.4.1.: Dekompozicija poreznog klina za samca

Izvor: Izračun autorice

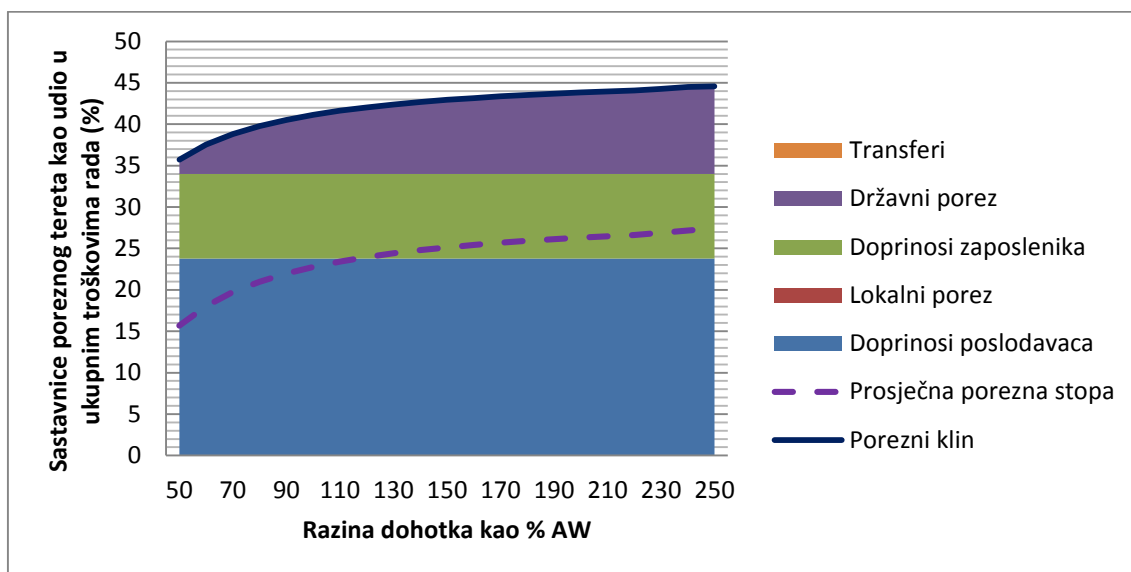
Dekompozicija poreznog klina za različite tipove obitelji prikazana je na grafu 2.4.2. Udio doprinosa u ukupnim troškovima rada je konstantan. Obavezu za porez su umanjile olakšice dodijeljene za djecu pa je u jednom slučaju ona negativna. Transferi za djecu su umanjili ukupni porezni klin.

Graf 2.4.2.: Dekompozicija poreznog klina za obitelji

Izvor: Izračun autorice

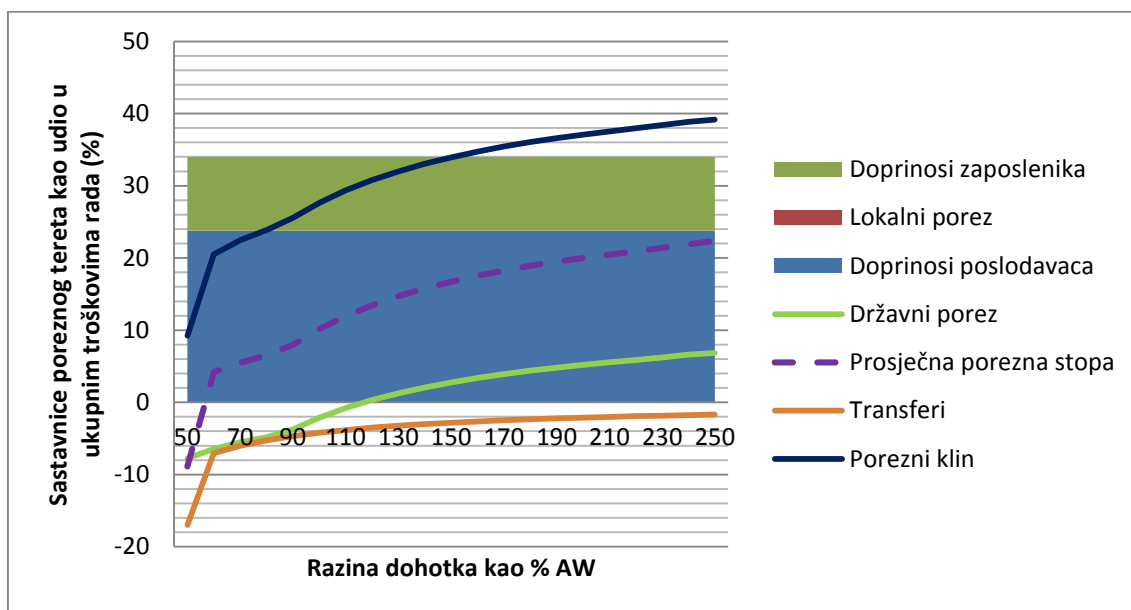
Na grafu 2.4.3. prikazan je porezni klin, njegova dekompozicija te prosječna porezna stopa u odnosu na bruto plaću za samca bez djece s razinom dohotka od 50 do 250% prosječnog. Porezni sustav je progresivan jer se udio poreznog tereta u ukupnim troškovima rada, tj. porezni klin, povećava kako raste bruto dohodak. Doprinosi su konstantni, a nijedan od promatranih dohodaka nije veći od 34.401 €, pa sigurno ni oporezivi dohodak ne prelazi tu granicu što znači da se sav dohodak oporezuje po istoj stopi od 19%. Ipak, iz grafa možemo zaključiti da je porez na dohodak progresivan. Zašto je tome tako? Osnovna olakšica je konstantna, a nakon što dohodak prijeđe određenu razinu, počinje se smanjivati. Zbog toga udio poreza u ukupnim troškovima rada raste kako raste bruto dohodak. To čini porez na dohodak, a onda i cijeli sustav oporezivanja plaća, progresivnim. Prosječna porezna stopa se kreće od 15,68 do 27,44%.

Graf 2.4.3.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za dohodak samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 2.4.4. prikazan je porezni klin, njegova dekompozicija te prosječna porezna stopa za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje dohodak. Doprinosi čine konstantan dio troškova rada. Promotrimo li liniju koja predočava porezni klin, možemo zaključiti da je sustav progresivan. Razlog tome su konstantne olakšice, ali i novčani transferi za djecu.

Graf 3.4.4.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje dohodak

Izvor: Izračun autorice

2.5. Hrvatska

Prosječna bruto plaća u Hrvatskoj u 2013. iznosila je 12.702 €. Za dobivanje iznosa u kunama koristi se tečaj $1\text{€} = 7,5\text{ kn}$.

Supružnici se oporezuju zasebno.

Neoporezivi dio dohotka se zove osobni odbitak i računa se prema pravilima prikazanim u tablici 2.5.1.

	Faktor osobnog odbitka	Godišnja svota (u kn)
Osnovni osobni odbitak	1,0	26.400
Uzdržavani član obitelji	0,5	13.200
Prvo dijete	0,5	13.200
Drugo dijete	0,7	18.480

Treće dijete	1,0	26.400
Četvrto dijete	1,4	36.960
Peto dijete	1,9	50.160
Za invalidnost	0,3	7.920

Tablica 2.5.1.: Faktori osobnog odbitka i godišnja svota

Izvor: vidi [\[3\]](#)

Ovaj raspored vrijedi ukoliko porezni obveznik ne živi u nekom od područja od posebne državne skrbi. Ako je rezident nekog od takvih područja, osnovni osobni odbitak se uvećava i, ovisno o području, iznosi od 28.800 do 46.080 kn.

Ako oba bračna druga ostvaruju dohodak i uzdržavaju članove uže obitelji, postoje dvije opcije: osobni odbitak se dijeli na jednake dijelove ili se može utvrditi drugačija raspodjela. Za potrebe ovog rada pretpostavit ćemo da se osobni odbitak dijeli na jednake dijelove.

Porezno priznati izdaci su zaposlenikovi doprinosi za mirovinsko osiguranje koji iznose 20% bruto plaće. Najviša mjesečna osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje je umnožak prosječne bruto plaće i koeficijenta 6, što za 2013. iznosi 47.634 kn mjesečno, odnosno 571.608 kn godišnje.

Porezna osnovica se računa na sljedeći način:

Bruto plaća

- Uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje (20%)

= Dohodak

- Osobni odbitak

= Porezna osnovica

Zatim se porez na dohodak obračunava na način prikazan u tablici 2.5.2.

Godišnja porezna osnovica	Stopa (u %)
Do 26.400 kn	12
Od 26.400 do 105.600 kn	25
Iznad 105.600 kn	40

Tablica 2.5.2.: Porezni razredi i marginalne stope

Izvor: vidi [\[3\]](#)

U Hrvatskoj postoji i lokalni prirez porezu na dohodak po stopama od 1 do 18%. Iznos obaveze za prirez se računa tako da se od poreza uzme onoliki postotak kolika je stopa prireza. Za potrebe ovog rada računat ćemo sa stopom prireza od 18% koja je važeća u Gradu Zagrebu.

Poslodavci su obavezni plaćati doprinose na bruto plaću prikazane u tablici 2.5.3.

Doprinos za zdravstveno osiguranje	13
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	0,5
Doprinos za zapošljavanje	1,7
Ukupno	15,2

Tablica 2.5.3.: Doprinosi koje plaća poslodavac (kao % bruto plaće)

Izvor: vidi [\[3\]](#)

Državne transfere primaju obitelji s djecom u obliku doplatka za djecu čija visina ovisi o neto dohotku (bruto dohodak nakon doprinosa za mirovinsko osiguranje, poreza i prireza) po članu obitelji. Raspored je prikazan u tablici 2.5.4.

Neto dohodak po članu obitelji (kao % proračunske osnovice)	Iznos doplatka (kao % proračunske osnovice) po djetetu
0 - 16,33	9

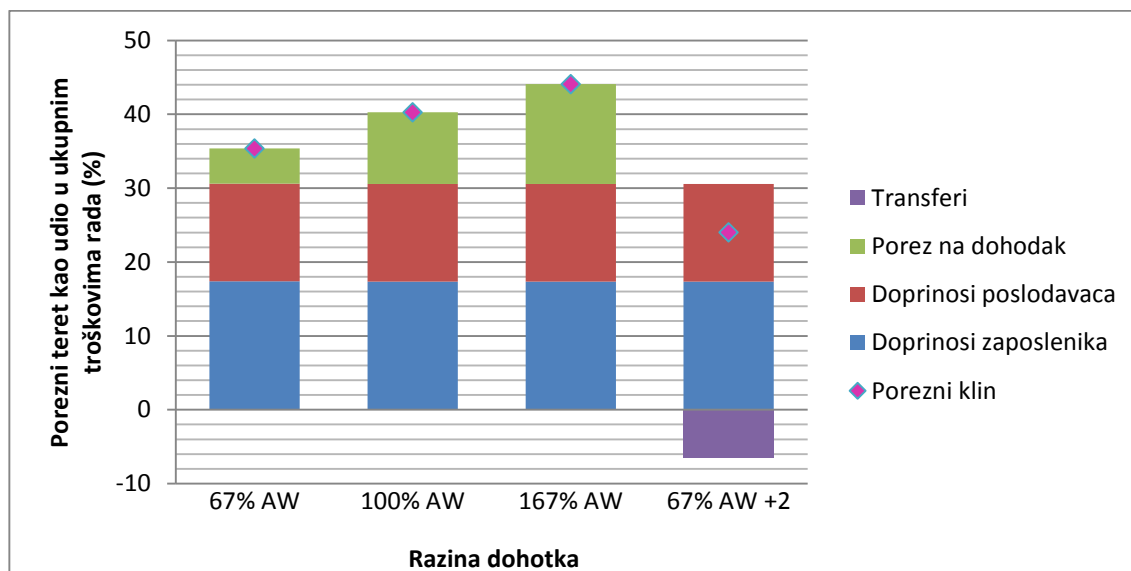
16,34 - 33,66	7,5
33,67 - 50,00	6
> 50	0

Tablica 2.5.4.: Raspored dodjeljivanja dječjeg doplatka

Izvor: vidi [3]

Proračunska osnovica za 2013. je 3.326 kn mjesečno, tj. 39.912 kn godišnje.

Na grafu 2.5.1. prikazan je porezni klin i njegova dekompozicija za samca bez djece koji ima dohodak koji iznosi 67, 100 i 167% prosječne bruto plaće te za samca s dvoje djece i dohotkom koji iznosi 67% prosječne bruto plaće.

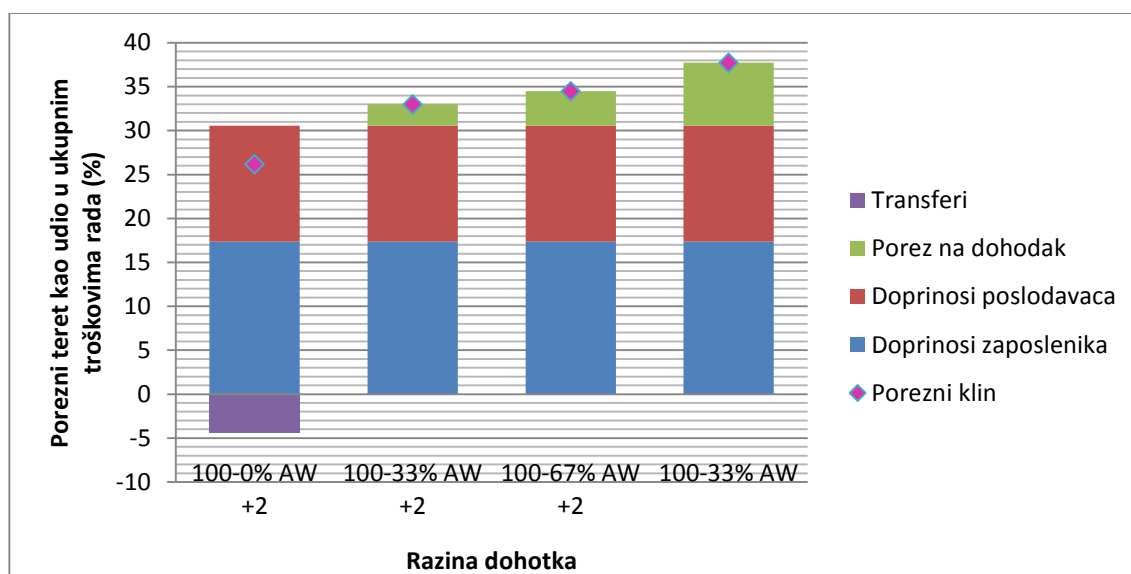
Graf 2.5.1.: Dekompozicija poreznog klina za samca

Izvor: Izračun autorice

AW označava prosječnu bruto plaću u Hrvatskoj u 2013. Udio doprinosa u troškovima rada podjednak je za sve razine dohotka što je posljedica konstantnih stopa doprinosa i nepostojanja gornjih ograda, za promatrane slučajeve, za socijalna osiguranja. Porezni klin iznosi 44% kod dohotka koji je jednak 167% prosječne plaće. Primjećujemo da osoba koja ima dohodak u iznosu 67% prosječne plaće i dvoje djece ne plaća porez na

dohodak. Iz činjenice da postoje porezni razredi bilo je jasno, a ovaj graf to potvrđuje na konkretnim primjerima, da je porez na dohodak progresivan.

Na grafu 2.5.2. prikazana je dekompozicija poreznog klina za obitelji s različitim razinama dohotka i brojem djece. Doprinosi, kao i kod samaca, čine 30,6% ukupnog troška rada. Ostatak čini porez na dohodak i on varira ovisno o razini dohotka i odbitku na osnovu uzdržavane djece. Udio poreza na dohodak u ukupnom trošku rada manji je za obitelj s dvoje djece i ukupnim dohotkom koji iznosi 133% prosječnog bruto dohotka, nego za obitelj s istim dohotkom, ali bez djece, što je posljedica osobnih odbitaka dobivenih za djecu koji su iskorišteni za umanjeње oporezivog dohotka.

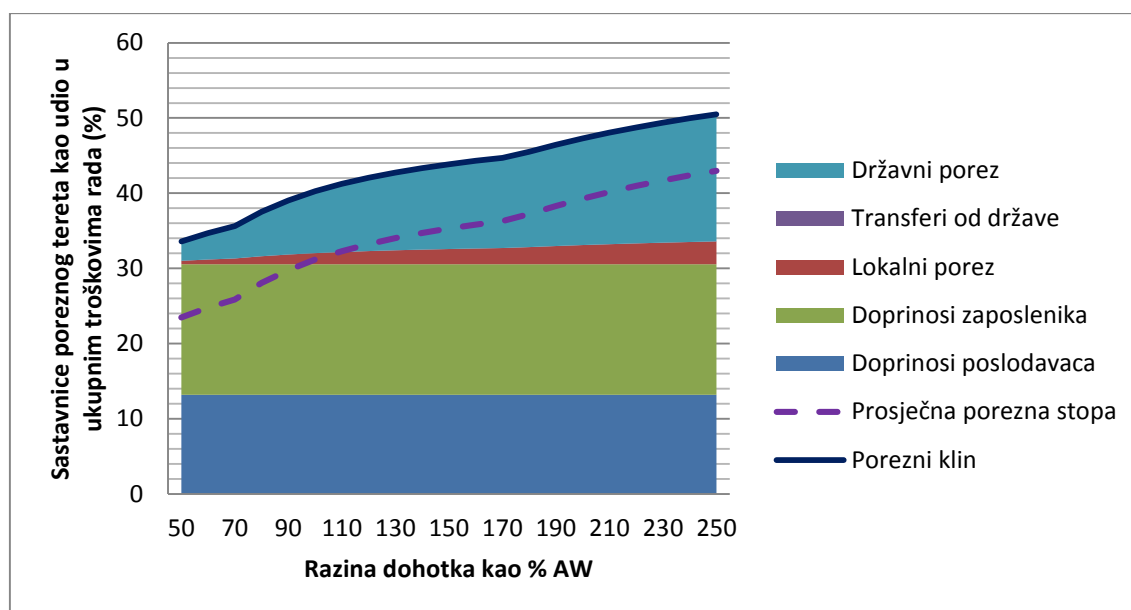

Graf 2.5.2.: Dekompozicija poreznog klina za obitelji

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 2.5.3. je prikazana dekompozicija poreznog klina te prosječna porezna stopa za dohodak samca za razine dohotka od 50 do 250% prosječne bruto plaće. Porezni klin se kreće od 33,6 do 50,5% za dohodak jednak 250% prosječnog. Dominantan dio poreznog klina čine doprinosi, a udio poreza u ukupnim troškovima rada raste s porastom dohotka. Progresivnost poreza je posljedica postojanja poreznih razreda s različitim poreznim

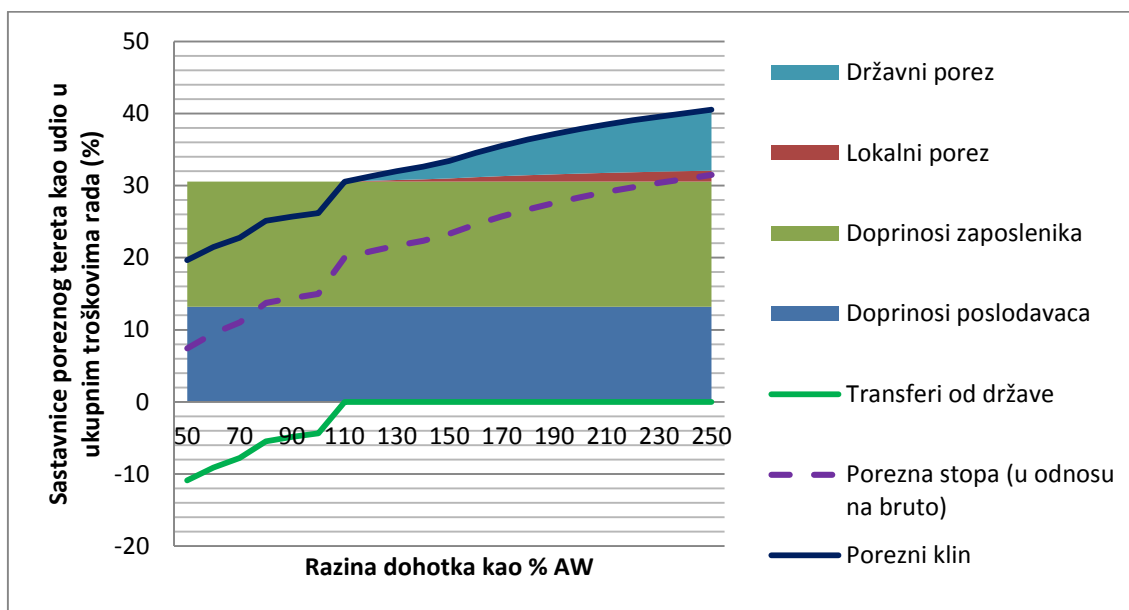
stopama te, u manjoj mjeri, konstantnih poreznih olakšica. Prosječna porezna stopa se kreće od 23,48 do 42,98%.

Graf 2.5.3.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za dohodak samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 2.5.4. je prikazana dekompozicija poreznog klina te prosječna porezna stopa za dohodak obitelji, koja ima dvoje djece i u kojoj jedan od supružnika zarađuje, za razine dohotka od 50 do 250% prosječne bruto plaće. Porez na dohodak ne plaća obitelj čiji je bruto dohodak manji ili jednak prosječnom. Za bruto dohodak iznad prosječnog, porez na dohodak postaje progresivan. Udio doprinosa u ukupnim troškovima rada je konstantan. Porezni klin umanjuju transferi koje obitelj prima u obliku doplatka za djecu.

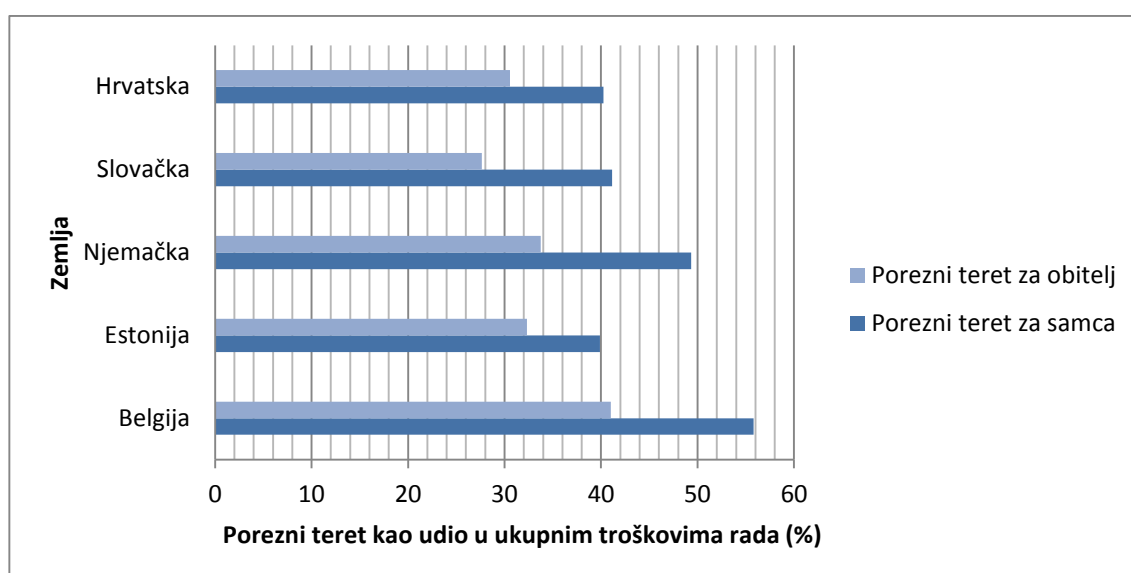
Graf 2.5.4.: Dekompozicija poreznog klina i prosječna porezna stopa za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje dohodak

Izvor: Izračun autorice

3. Usporedba oporezivanja plaća po zemljama³

Nakon proučavanja poreznih sustava svake zemlje zasebno, sada usporedimo porezne terete te prosječne porezne stope za različite tipove obitelji i različite dohotke u svim zemljama zajedno.

Graf 3.1. prikazuje porezni teret za samca bez djece s prosječnom razinom dohotka i za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan supružnik zarađuje dohodak koji je jednak prosječnoj bruto plaći u pojedinoj zemlji.

Graf 3.1.: Usporedba poreznog klina za samca bez djece s prosječnom razinom dohotka i za obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan supružnik zarađuje dohodak koji je jednak prosječnoj bruto plaći pojedine zemlje

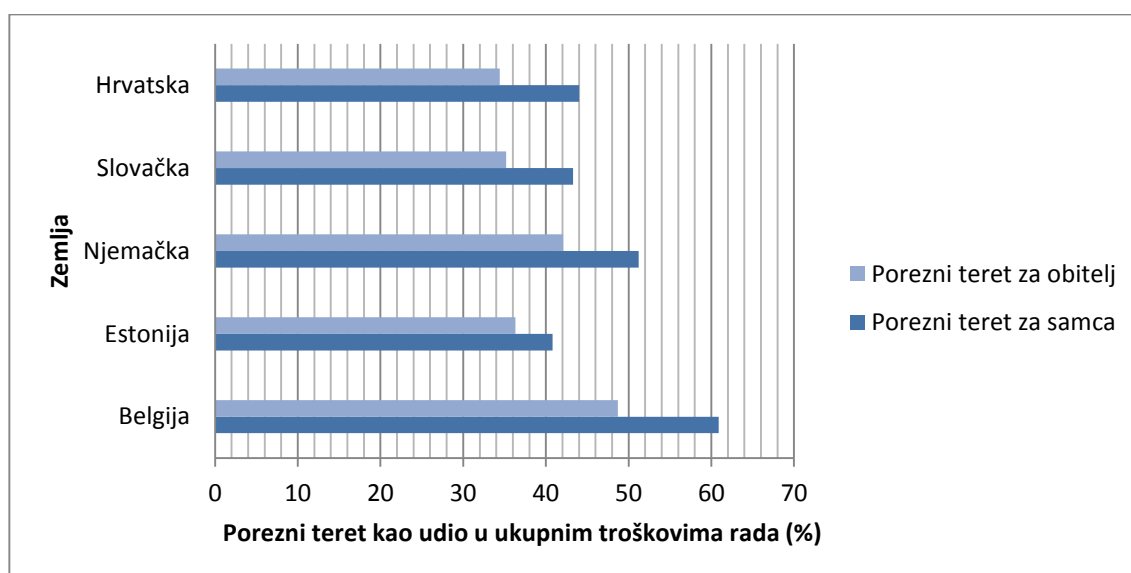
Izvor: Izračun autorice

Porezni klin za obitelji najniži je u Slovačkoj, a najviši u Belgiji. Samci su u svim zemljama u nepovoljnijem položaju nego obitelji s djecom. U Belgiji porezni teret na dohodak samca doseže 55.8% ukupnih troškova rada i time se svrstava u sami svjetski

³ Poglavlje se temelji na [\[2\]](#)

vrh. Sjetimo se da belgijski porezni sustav, za razliku od njemačkog, nema gornje granice kod obračunavanja doprinosa. No, za promatrane razine dohotka, gornju granicu nemaju ni estonski, hrvatski i slovački pa je ipak porezni teret na dohodak samca s prosječnom plaćom manji u ovim zemljama, nego u Belgiji. Razlog tome su visoke porezne stope i relativno uski porezni razredi u Belgiji. Tako samac, već s prosječnim dohotkom, upada u najveći porezni razred i na dio dohotka plaća porez po stopi od visokih 50%.

Na grafu 3.2. je prikazan udio poreznog tereta u ukupnim troškovima rada za samca bez djece s dohotkom koji iznosi 167% prosječne bruto plaće te za obitelji s dvoje djece čiji je ukupni dohodak također 167% prosječne plaće pojedine zemlje, ali je raspoređen tako da je jedan supružnik zaradio 67% , a drugi 100% prosječne bruto plaće.

Graf 3.2.: Usporedba poreznih klinova za samca bez djece s dohotkom od 167% AW i obitelji s dvoje djece s dohotkom 167% AW, raspoređenim tako da je jedan supružnik zaradio 67, a drugi 100% AW

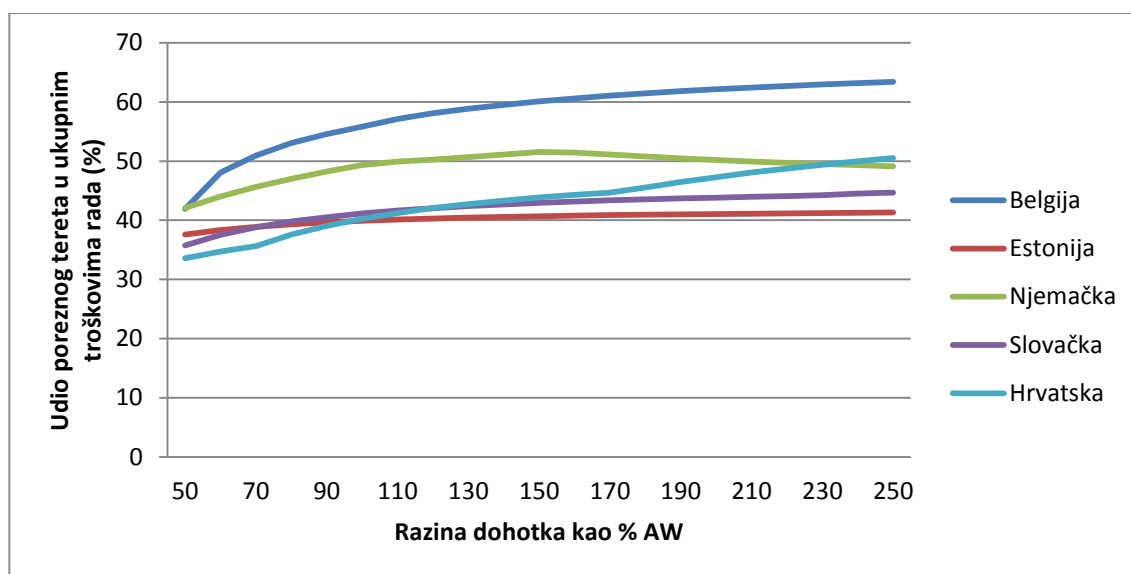
Izvor: Izračun autorice

Postoje sličnosti među Hrvatskom, Estonijom i Slovačkom. Estonija nema porezne razrede, a u Slovačkoj samo izrazito visoki dohodak upada u viši porezni razred te se

oporezuje po stopi od 25%. U Hrvatskoj postoji više poreznih razreda, no ova razina dohotka se ipak oporezuje po relativno niskim stopama od 12 i 25%. Za razliku od Hrvatske, Estonije i Slovačke, u Njemačkoj i Belgiji su porezne stope veće i zato su primjetne razlike među zemljama. U Belgiji je već dio prosječnog dohotka upao u najviši porezni razred i oporezivao se po stopi od 50%. Ukoliko se promatra samac s dohotkom koji iznosi 167% prosječnog, veliki dio njegovog dohotka upada u najviši porezni razred.

Na grafu 3.3. prikazana je ovisnost poreznog klina o bruto plaći samca bez djece za svih pet promatranih zemalja. Bruto plaća se kreće od 50 pa do 250% prosječne bruto plaće za svaku zemlju.

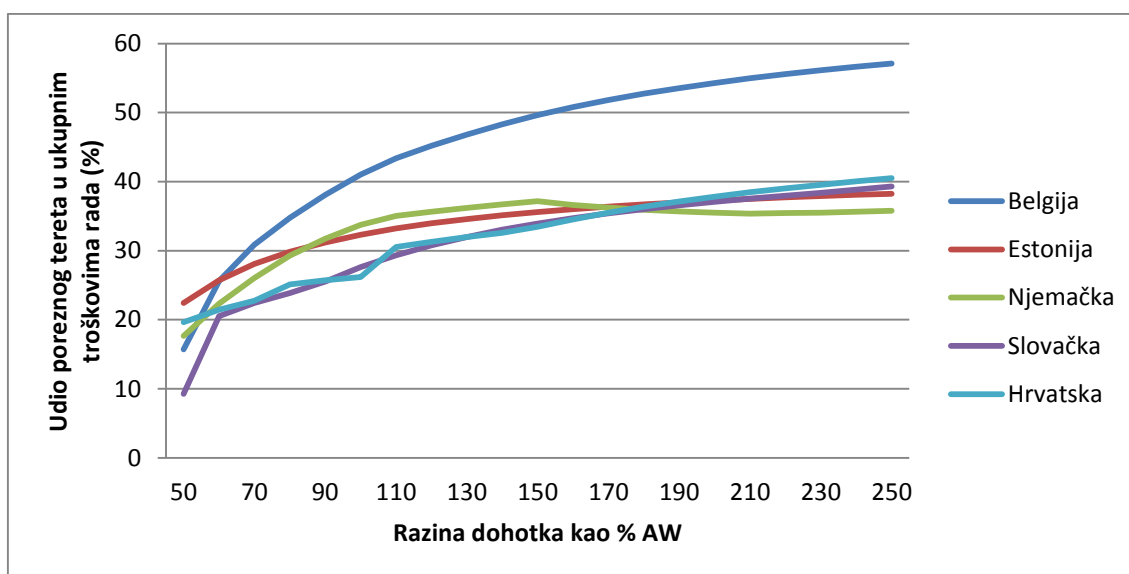
Graf 3.3.: Usporedba poreznih klinova za dohodak samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Ponovno odskoče Belgija, gdje porezni klin za najveću promatranu razinu dohotka iznosi 65%. Vidljiva je sličnost u oporezivanju plaća u poreznim sustavima Slovačke i Estonije. Do razine dvostrukog prosječnog dohotka sličnost s ovim dvjema zemljama se može pronaći u Hrvatskoj, no onda porezni klin u Hrvatskoj počinje rasti i približava se njemačkom. Naime, pri tim razinama dohotka u Hrvatskoj dolazi do prelaska u najviši

porezni razred i oporezivanja po stopi od 40%. Prirez, koji ne postoji u Njemačkoj, dodatno povećava graničnu poreznu stopu. Uz to, u Njemačkoj doprinosi postaju konstantni te njihov udio u troškovima rada opada, a porez na dohodak nije dovoljno progresivan da bi to nadoknadio, pa onda opada i porezni klin. Za razliku od Njemačke, u Hrvatskoj bi se konstantni doprinosi, i to samo za mirovinsko osiguranje, pojavili tek pri razini dohotka od 571.608 kn, tj. pri razini dohotka koja je 6 puta veća od prosječne bruto plaće.

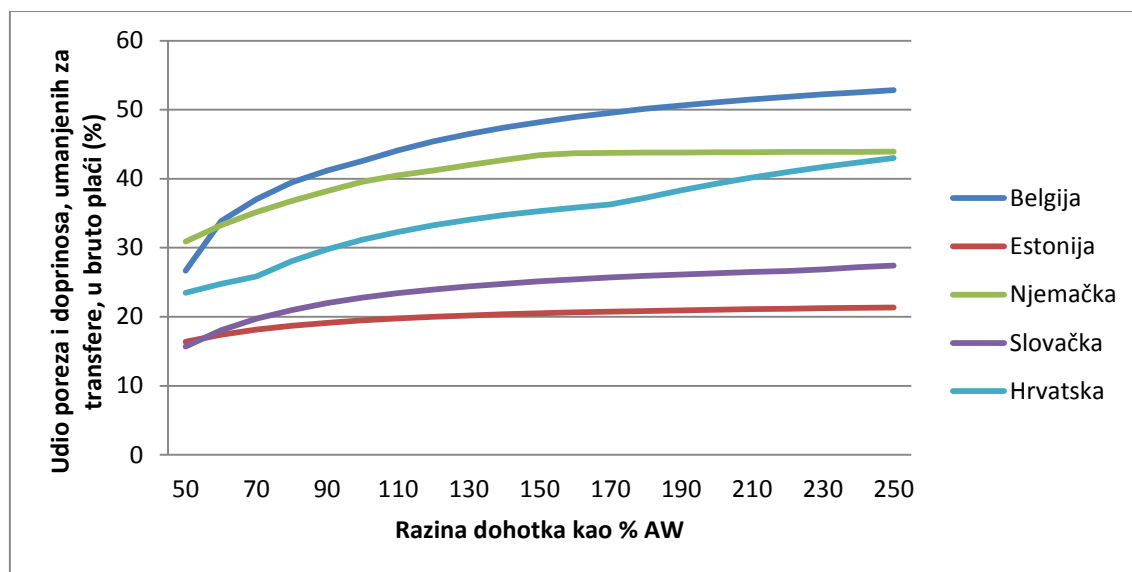
Na grafu 3.4. prikazana je ovisnost poreznog klina o bruto plaći obitelji, u kojoj samo jedan supružnik zarađuje i koja ima dvoje djece, za svih pet promatranih zemalja. Bruto plaća se kreće od 50 pa do 250% prosječne u svakoj od zemalja. Porezni klin je, osim za niske razine dohotka, najveći u Belgiji. Sve zemlje, osim Njemačke, karakterizira progresivnost u oporezivanju dohotka. Porezni klin u Njemačkoj padne ispod razina za ostale zemlje nakon granice iznad koje doprinosi postanu konstantni.

Graf 3.4.: Usporedba poreznih klinova za dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan supružnik zarađuje

Izvor: Izračun autorice

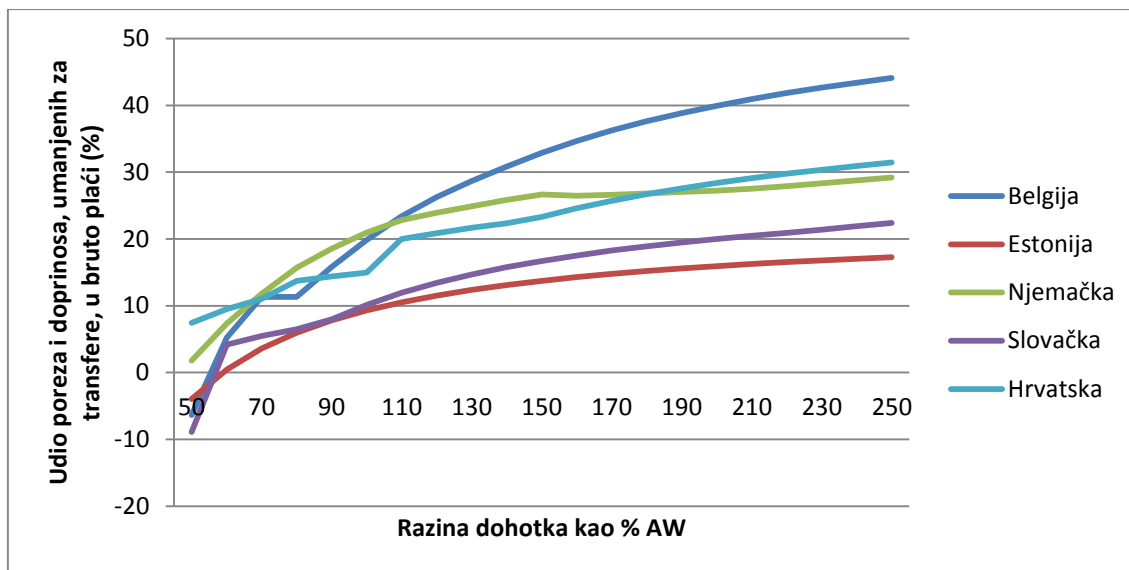
Na grafu 3.5. prikazana je prosječna porezna stopa u odnosu na bruto plaću samca bez djece za sve promatrane zemlje. U Belgiji je ta stopa najveća, osim za niske razine dohotka. Slijedi Njemačka kojoj se za visoke razine dohotka približava Hrvatska jer se tada u Hrvatskoj dio dohotka oporezuje po najvišoj stopi. Najviša prosječna porezna stopa, ona u Belgiji, je dvostruko veća od najniže prosječne porezne stope, one u Estoniji.

Graf 3.5.: Usporedba prosječnih poreznih stopa za dohodak samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 3.6. prikazana je prosječna porezna stopa na bruto plaću obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje. Možemo primijetiti da je linija koja predstavlja Hrvatsku razlomljena. To je zbog transfera koje primaju obitelji s niskim dohotkom, a na koje obitelji s dohotkom koji iznosi više od prosječne plaće više nemaju pravo. Iznad razine prosječne plaće, prosječna porezna stopa u Hrvatskoj raste, dok ona u Njemačkoj počne opadati i stagnirati nakon što doprinosi postanu konstantni. Prosječna porezna stopa u Belgiji, osim za niske razine dohotka, je najviša. Porezni obveznici u Slovačkoj i Estoniji su u najpovoljnijem položaju. Prosječna porezna stopa je negativna za neke zemlje jer transferi primljeni od države premašuju obaveze za porez i doprinose.

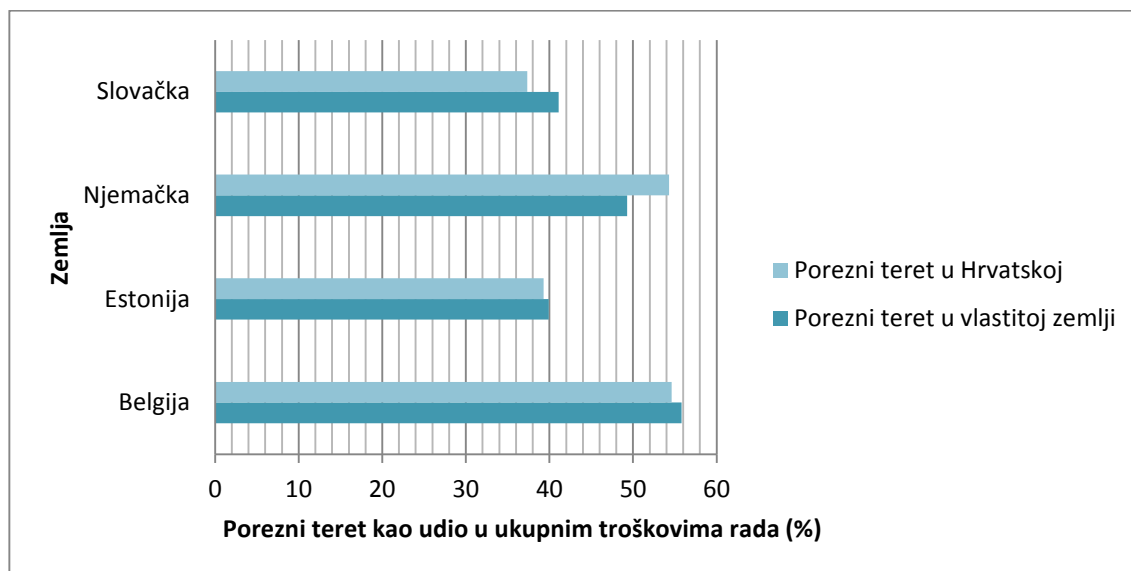
Graf 3.6.: Usporedba prosječnih poreznih stopa za dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje

Izvor: Izračun autorice

Zanimljivo je promotriti što bi se dogodilo s poreznim klinom kada bi se osoba s prosječnim belgijskim (46.810 €), estonskim (11.664 €), njemačkim (45.170 €) ili slovačkim (10.015 €) bruto dohotkom doselila u Hrvatsku, a da joj pritom dohodak ostane na razini dohotka zemlje iz koje dolazi.

Na grafu 3.7. prikazano je kako bi hrvatski porezni sustav tretirao samce bez djece čiji bruto dohodak je jednak prosječnom dohotku svake od ostalih promatranih zemalja. U Hrvatskoj je u nepovoljnijoj situaciji samo Nijemac. Porezni klin za njegov dohodak bi bio za 5% veći u Hrvatskoj zbog toga što se većina tog dohotka oporezuje po najvišoj stopi od 40%, dok se u Njemačkoj ta razina dohotka (za samca, bez djece) oporezuje po stopi od cca 25%. Što se ostalih zemalja tiče, hrvatski porezni sustav je povoljniji od svake od njih za njihov prosječni dohodak. Prosječni estonski i slovački bruto dohoci slični su prosječnom hrvatskom bruto dohotku pa im je hrvatski način oporezivanja dohotka prilagođen te se samo manji dio dohotka oporezuje po stopi od 25%, dok se veći dio oporezuje po stopi od 12% koja je niža nego u Estoniji i Slovačkoj. Razlog manjem

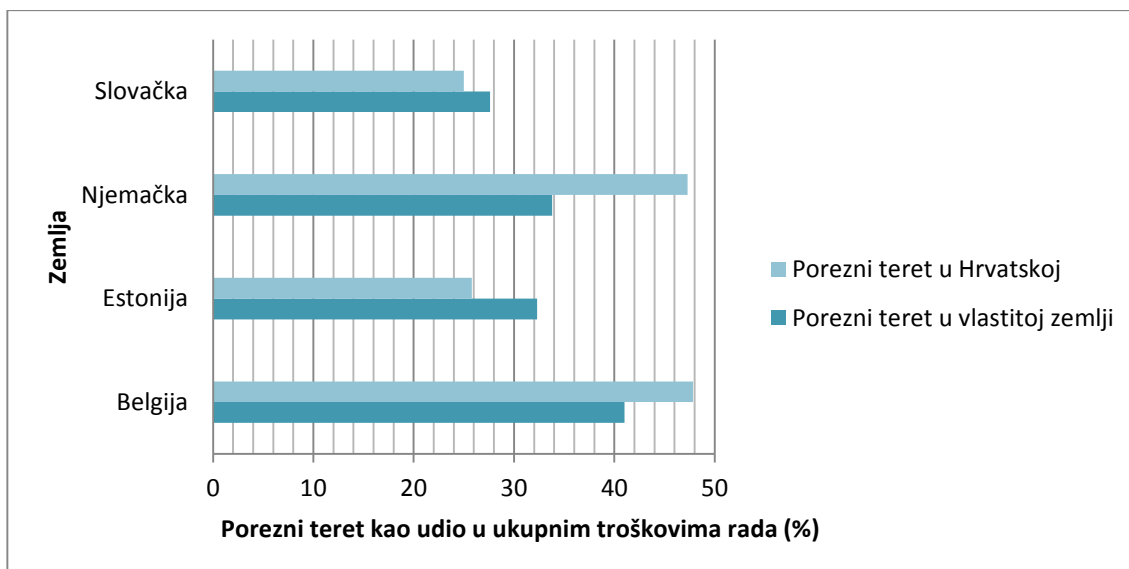
poreznom klinu u Hrvatskoj, u usporedbi s Belgijom za samca bez djece s prosječnom belgijskom plaćom, je taj što se u Belgiji već prvi porezni razred oporezuje po stopi od 25%, te što su porezni razredi uski pa se vrlo brzo dohodak oporezuje po višim stopama od 30, 40, 45 i 50%.

Graf 3.7.: Usporedba poreznih klinova u Hrvatskoj i ostalim zemljama za dohodak samca bez djece

Izvor: Izračun autorice

Na grafu 3.8. prikazano je kako bi hrvatski porezni sustav tretirao obitelj s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje i čiji bruto dohodak je jednak prosječnom dohotku svake od promatranih zemalja. Situacija je nešto drugačija i samo estonska i slovačka obitelj s prosječnim dohotkom bi imala manji porezni klin u Hrvatskoj. Razlog zašto to nije tako i za njemačku i belgijsku obitelj je u činjenici da se dio olakšica u tim zemljama dodjeljuje nakon oporezivanja, dok se u Hrvatskoj odbici mogu koristiti isključivo za umanjenje oporezivog dohotka. Ta umanjenja nisu dovoljno velika u usporedbi s njemačkim i belgijskim bruto dohotkom, pa se veliki dio dohotka oporezuje po najvišoj stopi. Također, transferi i olakšice su iznosom veći u Njemačkoj i Belgiji nego u Hrvatskoj.

Graf 3.8.: Usporedba poreznih klinova u Hrvatskoj i drugim zemljama za dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje

Izvor: Izračun autorice

Može se zaključiti kako bi se belgijskom, estonskom i slovačkom samcu bez djece „isplatilo“ preseliti u Hrvatsku ako bi zadržao dohodak svoje zemlje. Nijemac će biti u boljem položaju, kad je u pitanju porezni klin, ako ostane u Njemačkoj. Slovačkoj i estonskoj obitelji s dvoje djece, čiji dohodak je jednak prosječnom dohotku u tim zemljama i zarađuje ga samo jedan supružnik, bi se „isplatilo“ preseliti u Hrvatsku, dok to nije slučaj s belgijskom i njemačkom obitelji. Ipak, treba imati na umu da je situacija u kojoj bi pojedinci doselili u Hrvatsku, a zadržali dohodak iznosom jednak onome u zemlji iz koje dolaze, poprilično nerealna. Jedine dvije zemlje koje ima smisla uspoređivati s Hrvatskom su Estonija i Slovačka, jer imaju dohodak sličan hrvatskom i njima je hrvatski porezni sustav prilagođen. Belgijski i njemački porezni sustavi su prilagođeni vlastitim razinama dohotka koji su daleko iznad dohodaka ostalih promatranih zemalja.

4. Zaključak

Predmet istraživanja ovog rada je bilo oporezivanje dohotka od rada u pet zemalja Europske unije: Belgiji, Estoniji, Njemačkoj, Slovačkoj i Hrvatskoj. Detaljnom analizom njihovih poreznih sustava došlo se do sljedećih zaključaka:

Oporezivanje dohotka od rada u Belgiji karakteriziraju porezne olakšice jednake iznosu plaćenih doprinosa te olakšice koje se pripisuju troškovima vezanima uz posao, a ovise o dohotku. Porez na dohodak ima porezne razrede s relativno visokim marginalnim poreznim stopama. Porezna obaveza umanjuje se iznosima dodijeljenima na osnovu uzdržavanih članova obitelji. Ukoliko je dohodak niži od određene granice, doprinosi se umanjuju za određeni iznos. Postoje lokalni porezi. Od države se primaju novčani transferi za djecu.

Oporezivanje dohotka od rada u Estoniji karakteriziraju porezne olakšice jednake iznosu plaćenih doprinosa te olakšice za uzdržavane članove. Sve razine oporezivog dohotka se oporezuju po fiksnoj stopi. Ne postoje osnovice za umanjenje porezne obaveze, ni lokalni porezi. Od države se primaju novčani transferi za djecu.

Oporezivanje dohotka od rada u Njemačkoj karakteriziraju porezne olakšice jednake iznosu dijela plaćenih doprinosa te olakšice u obliku fiksnog iznosa koji se dodjeljuje na temelju troškova vezanih uz posao. Oporezivanje dohotka je progresivno. Samcima i obiteljima s djecom se umanjuje porezna obaveza. Postoji granica za obračunavanje doprinosa. Ne postoje lokalni porezi, ni novčani transferi od države.

Oporezivanje dohotka od rada u Slovačkoj karakteriziraju porezne olakšice jednake iznosu plaćenih doprinosa, osnovna olakšica te olakšica koja za nezaposlenog supružnika. Postoje dva porezna razreda i dvije porezne stope. Samcima i obiteljima s djecom se umanjuje porezna obaveza. Ne postoje lokalni porezi. Od države se primaju transferi za djecu i/ili u slučaju da dohodak ne premašuje određenu granicu.

Oporezivanje dohotka od rada u Hrvatskoj karakteriziraju porezne olakšice jednake iznosu uplaćenih doprinosa te fiksne porezne olakšice za uzdržavane članove. Postoje porezni razredi i različite porezne stope. Ne postoji mogućnost umanjavanja porezne obaveze. Postoje lokalni porezi. Država daje transfere za djecu i to u slučaju da dohodak ne premašuje određenu granicu.

Porez na dohodak je progresivan u svim zemljama. U Slovačkoj i Estoniji je progresivan zbog fiksnih olakšica, a u Belgiji, Njemačkoj i Hrvatskoj zbog fiksnih olakšica (manjim dijelom) i zbog poreznih razreda i različitih marginalnih stopa u razredima.

Doprinosi imaju konstantan udio u ukupnim troškovima rada u svim zemljama, osim Njemačke, gdje djeluju regresivno jer postanu konstantni nakon što dohodak prijeđe određenu granicu.

Usporedba poreznih tereta za dohodak samca pokazuje da je najveći porezni teret, gotovo u svim slučajevima, u Belgiji. Nakon što bruto dohodak prijeđe 150% prosječnog, porezni teret u Njemačkoj počinje opadati što znači da se udio poreza i doprinosa u troškovima rada ne povećava zbog doprinosa koji postanu konstantni. Pri razini prosječnih dohodaka, najmanji porezni teret je u Hrvatskoj, a slijede Estonija, Slovačka i Njemačka. No, pri razini dohotka od 250% prosječnog, najmanji porezni teret je u Estoniji, a slijede Slovačka i Njemačka i Hrvatska te, s najvećim teretom, Belgija.

Usporedba poreznih tereta za dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje pokazuje da je porezni teret najveći u Belgiji. Na razini prosječnog dohotka Hrvatska ima najmanji porezni teret, zbog državnih transfera za djecu. Slijede Slovačka, Estonija i Njemačka, no pri razini dohotka od 250% prosječne plaće, Njemačka ima najmanji porezni teret. Slijede je redom Estonija, Slovačka, Hrvatska i Belgija.

Usporedba oporezivanja prosječnih plaća drugih zemalja po pravilima hrvatskog poreznog sustava ukazuje da je porezni klin na dohodak samca manji u Hrvatskoj u

usporedbi sa svim drugim državama, osim Njemačke. Porezni klin na dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje je manji u Hrvatskoj samo u usporedbi s Estonijom i Slovačkom.

Progresivnost u oporezivanju bi, u teoriji, trebala služiti kao sredstvo kroz koje bi se obaveze za poreze podijelile tako da najviše tereta podnose oni s najvišim mogućnostima. Posljedice toga bi se trebale ogledati u društvu, kroz ujednačenje dohotke poslije oporezivanja i transfera. U ovom radu doneseni su zaključci o progresivnosti u oporezivanju dohotka pojedinih zemalja. Učinkovitost pojedinih sustava u postizanju podjele poreznih obaveza s ciljem ujednačavanja dohotka je zanimljivo i kompleksno pitanje koje bi vrijedilo i detaljnije istražiti.

5. Literatura

[¹] Čok, M., M. A. Grulja, T. Turk, M. Verbič, „Taxation of wages in the Alps-Adriatic region“, *Financial Theory & Practice*, 37, 259-77, 2013.

[²] OECD, *Taxing Wages 2014*, OECD Publishing

[³] Porezna uprava, *Oporezivanje primitaka iz radnog odnosa (plaće)*, listopada 2013., dostupno na

http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Place_161nova.pdf

(listopad 2013.)

[⁴] I. Urban, *Porezno opterećenje rada u Hrvatskoj*, Newsletter, Institut za javne financije, Zagreb, 2009.

6. Sažetak

Cilj rada je proučiti oporezivanje dohotka u Belgiji, Estoniji, Njemačkoj, Slovačkoj i Hrvatskoj i donijeti zaključke o progresivnosti u oporezivanju dohotka. Nakon proučavanja pravila poreznih sustava i izrade modela za promatrane zemlje, izračunat je porezni teret i napravljena njegova dekompozicija za različite tipove obitelji i različite razine dohotka. Doneseni su sljedeći zaključci:

- Oporezivanje dohotka je progresivno u svim promatranim zemljama, osim Njemačke gdje oporezivanje nije progresivno za neke razine dohotka zbog regresivnog djelovanja doprinosa.
- Najveći porezni teret za dohodak samca, za gotovo sve razine dohotka, je u Belgiji. Pri razini prosječnih dohodaka, najmanji porezni teret za dohodak samca je u Hrvatskoj, a slijede Estonija, Slovačka i Njemačka. No, pri razini dohotka od 250% prosječnog, najmanji porezni teret je u Estoniji, a slijede Slovačka i Njemačka i Hrvatska te, s najvećim teretom, Belgija.
- Najveći porezni teret za dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje je u Belgiji. Na razini prosječnog dohotka Hrvatska ima najmanji porezni teret, a slijede Slovačka, Estonija i Njemačka. No, pri razini dohotka od 250% prosječne plaće, Njemačka ima najmanji porezni teret. Slijede je redom Estonija, Slovačka i Hrvatska.
- Oporezivanje prosječnih plaća drugih zemalja po pravilima hrvatskog poreznog sustava ukazuje da je porezni klin na dohodak samca manji u Hrvatskoj u usporedbi sa svim drugim državama, osim Njemačke. Porezni klin na dohodak obitelji s dvoje djece u kojoj samo jedan od supružnika zarađuje je manji u Hrvatskoj samo u usporedbi s Estonijom i Slovačkom.

Ključne riječi: oporezivanje dohotka od rada, progresivnost, porezni klin, Belgija, Estonija, Njemačka, Slovačka, Hrvatska

7. Summary

The purpose of this study is to do the research on taxation of wages in Belgium, Estonia, Germany, Slovak Republic and Croatia and to draw conclusions concerning the progressivity in taxation of wages. Firstly, the rules of tax system are studied and models for each country constructed. Using those models, tax burden is calculated and its decomposition made for different types of families and different levels of income. The following conclusions are drawn:

- Taxation of wages is progressive in every country, except Germany, where the regressive effect of social security contributions makes the system non-progressive for some levels of income.
- The highest tax burden on single person's income, for almost all levels of income, is found in Belgium. At the average level of income, the lowest tax burden on single person's income is in Croatia, followed by Estonia, Slovak Republic and Germany. However, if the income is 250% of the average, the lowest tax burden is in Estonia, followed by Slovak Republic, Germany, Croatia and, with the highest tax burden, Belgium.
- The highest tax burden on income of family with two dependent children, and in which only one spouse earns income, is in Belgium. At the average level of income, the lowest tax burden is in Croatia, followed by Slovak Republic, Estonia and Germany. However, if the income is 250% of the average, the lowest tax burden is in Germany, followed by Estonia, Slovak Republic and Croatia.
- Taxation of average income of other countries using the rules of Croatian tax system shows that tax burden on income of a single person is lower in Croatia when compared with all the other countries, except Germany. Tax burden on income of a family with two dependent children, in which only one spouse earns income, is lower in Croatia only when compared to Estonia and Slovak Republic.

Key words: taxation of wages, progressivity, tax burden/wedge, Belgium, Estonia, Germany, Slovak Republic, Croatia

8. Životopis

Rođena sam 29.11.1991. u Splitu. Nakon završetka Osnovne škole Ante Starčevića u Dicmu, upisujem III. gimnaziju, prirodoslovno-matematičku, u Splitu. Maturirala sam 2010. godine i tada upisujem preddiplomski studij matematike na Matematičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. 2013. godine sam stekla titulu prvostupnice matematike. Iste godine sam upisala diplomski studij Financijske i poslovne matematike na istom fakultetu.